

A DISZBANDÉRIUM A BUDAI ALBRECHT-ÚTON.

Dr. Balló Géza fényképe.

KIRÁLY Ő FELSÉGE FOGATA NYUGATI PÁLYAUDVARON.

Jantyk Mátvás rajza.

VASZARY KOLOS HERCEGPRIMÁS ÉS CSÁSZKA GYÖRGY KALOCSAI ÉRSEK DISZKOCSIJA A BUDAI ALBRECHT-ÚTON.

Dr. Balló Géza fényképe.

A DISZBANDÉRIUM EGYIK CSAPATA A BUDAI LÁNCZHID-TÉREN, ÉLÉN GRÓF ZICHY JENŐVEL.

Weinwurm Antal fényképe.

A DISZBANDÉRIUM ELVONULÁSA Ő FELSÉGE A BUDAI KIRÁLYI PALOTA UDVARÁN.

Erdélyi M. fényképe.

KIRÁLY Ő FELSÉGE FOGATA A BUDAI LÁNCZHIDFŐNÉL.

Cserna Károly rajza.

GRÓF KÁROLYI ISTVÁN, A DISZBANDÉRIUM VEZETŐJE A BUDAI ALBRECHT-ÚTON.

Dr. Balló Géza fényképe.

A DISZBANDÉRIUM ANDRÁSSY-ÚTON.
A KORONÁZÁS MŰKÖNYVE.

Mai és társai fényképe.

A DISZBANDÉRIUM EGYIK CSAPATA A BUDAI ALBRECHT-ÚTON, ÉLÉN UGRON GÁBORRAL.

Dr. Balló Géza fényképe.

fer altábornagy, Cronenbold vezérőrnagy, Koblitz ezredes és Normann vezérőrnagy vezényelték. Összesen hat gyalog serezed, két mérnök-kari zászlóalj, egy honvéd gyalogrezeg, a Ludovika-akadémia és a közös hadsereg hadapródiskola növendékei, egy közös hadseregbeli huszárezred (13-ik), egy fél század honvédszászár-ság és a honvédi lovas tiszti iskola tanítványai, egy bosnyák zászlóalj, a helyőrség egész tüzérsége és szekerészete, végre az egészségügyi csapatok voltak kivonulva. A felsorolt csapatok létszáma 8 ezer emberre rugható.

A király átvette Lobkovitz hercegtől a jelentést, s midőn a három széles utcát képező csapatok előtt végig lovagolt, mindenütt rázendült a «néphimnusz», míg a tüzér és lovas trombitások a királyt egyedül megillető generalmarsiót fújták.

A király aztán fölállt a tribünökkel szemközt, s mialatt a csapatok az elvonuló szemléhez, köztül a főhercegnőkkel és a katonai attachékkal beszélgetett.

A király előtt elvonuló csapatok élén Lobkovitz herceg hadtestparancsnok lovagolt, ki valamennyi csapatot bemutatta a királynak. Legelől századoszlopokban a hadapród-iskola növendékei jöttek, ezeket a Ludovika-akadémia tanfolyamainak növendékei követték, kiket a király feszes tartásukért legott megdicsért. Hasonló kitüntetésben részesült a bosnyák zászlóalj, nem annyira a menetelés szépsége, mint inkább a valódi feszes tartás és a legénység kitünő nyugaltsága miatt. Valamennyi csapat közt ezeket és a lovasságot veték különösen szemügyre az idegen hatalmasságok katonai megbízottjai. A jász-kun huszárezredet, — melynek parancsnoka, Jenő főherceg, nem volt jelen, — Besenyei ezredes, — egy tipikus régi huszár alak, — vezette; mint osztályparancsnok Herczegh és Guirini őrnagy vezényelték. A gyalogrezdek közt a Mollináry, Mária Terézia, és Badeni nagyherceg nevét viselő magyar ezredet tetszetek legjobban. Ezeknek minden tekintetben méltó párját az első honvéd gyalogrezdek mutatta, Körmeny ezredes vezényelte alatt. Szép látványt nyújtottak a lovas útegek, melyeknek legénysége nagyszerűen ülte meg lovaik s ily módon újában is bebizonyult, hogy a magyar embernél — legyen az bár túzérkatoná is, — lovagolni senki jobban nem tud. Ezeket Ő felsége szintén élő szóval legott megdicsérte.

A délután 3 óraor kiadott hadtesti parancs szerint Ő felsége az összes csapatoknak legfelsőbb megelégedését kifejezteni rendelte. Együttal csekélyebb fegyelmi kihágásokért megnyitott katonáknak a büntetés hátralevő része elengedtetett s június 8-án az egész helyőrség teljesen szabad napot élvezett, a melyen fegyvergyakorlat és iskolázás szünetelt.

A tribünökön jelen voltak a többek közt Jozipovich Imre miniszter, báró Bánffy Dezős a képviselőház elnöke, valamennyi államtitkár, Ráth főpolgármester, báró Orczy Béla, Beniczky Ferenc főispán, több képviselő s a főrangú hölgyvilág tagjai nagy számmal.

A virágkiállítás.

A városligeti iparcarnokban virágkiállítást rendeztek, mely a főváros műkertészetének fejlődését nagyon kedvezően tüntette föl. Volt külön rózsakiállítás is. A király jun. 7-ikén délután 3 óraor tekintette meg a kiállítást. Nagy és előkelő közönség várta. Megjelent József főherceg, a kertészeti egyesület fővédnöke és József Ágost főherceg, kiket Emich Gusztáv elnök üdvözölt. A miniszterek közül gr. Bethlen András, Szögyény-Marich László és Jozipovich Imre várták a királyt. Mint a magyar kertészet legmagasabb pártfogóját kérte föl Emich Gusztáv elnök a királyt, hogy tekintse meg a kiállítást, s aztán ő volt kalauza ő felségének.

A virágkiállításon tett körútjában a Szelvár virágcsarnoka előtt óriási orchidea-bokrétát adtak át a királynak, igazi remekét a virágkötésnek. A felség József Ágost főhercegnak adta át a bokrétát s köszönetet mondva, folytatta körútját. Még különösen Oeker Ferenc rózsái előtt állt hosszabb ideig. Ez a rózsagyűjtemény vagy 300-féle rózsából kötött óriási gömbalakú bokrétája volt. Az egész bokrétát mintegy 3000 darab rózsából állt, az átmérője két méter lehet. Itt a király észrevette, hogy József Ágost főherceg még mindig kezében tartja a bokrétát.

«Add oda valakinek!» szölt ő felsége mosolyogva. «Viszem én magam!» felelt a főherceg, mire a király megjegyezte: «Majd nehéz lesz!» A király, midőn elhagyta a csarnokot, Emich Gusztávhoz fordulva így szólt: «A lojalitásnak ezt a szép kifejezését nagyon köszönöm. Igazán szép volt a kiállítás. Ezt ugyebár minden évben ismétlik! Mindig el fogok jönni». Ezután a kocsijárára szállt és a közönség zajos eljenzése közt távozott. A délután folyamán a kiállítást több ezer ember nézte meg.

A király látogatása a honvédelmi miniszternél. A régen betegeskedő báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert a király e hó 7-ikén látogatásával tüntette ki. Dél 2 óraor gyalog ment át egyik adjutánsa kíséretében a honvédelmi miniszterium palotájába. A miniszter a lépcsőház aljánál várta a királyt s a kapuig akarta lekísérni magas vendégét, ő felsége azonban a miniszter betegeskedő állapotára való tekintettel, visszatartotta. A honvédelmi minisztert Albrecht és Frigyes főhercegek is meglátogatták.

A kivilágítás és tűzijáték.

E hó 7-ikén, épen az esti órákban, újra neki eredt az eső, de azért megtartották a kivilágítást. Azt lehetett volna hinni, hogy a szakadó eső visszatartja a közönséget. De a sárban, víztöcsében ott hullámzott a roppant sokaság, mely egymás elől zárta el az utat, a kocsi közlekedését megakadályozta, s a mellékutcákban keresett átjárásokat más és más irányba, elelve így az oly utcákat is, melyek a forgalom vonalából kiesnek. Oly nagy terület is, mint a Dunapartnak az Eskü-tér és Petőfi-szobor körüli része, áthatolhatatlan tömegtől volt elelve, hogy nézze a plebánia-templom kivilágítását, Buda ragyogó képét, a lámpa-sorokkal körvonaláltakban kivilágított gózhajókat, és a Gellérthegyen ragyogó villamosnégy napot, melyek a reflektorok segítségével összegyűjtött fény sugarakkal egy-egy üstökösöt rajzoltak a sötét égre. Ez üstökös kékűk folyton mozogva, majd a királyi palotát, majd a Dunasor palotáinak egy-egy részét árasztották el a fehér fényvel. Ilyen reflektorok fénye — mint valami óriás lidérczény — bolyongott szakadatlanul a budai Ganz-gyárból és az akadémia palotájáról. A villamos világítás más alakban is sok helyen tűndökölt, nagy ivlámpákban, apró izzó lámpákban. Látszott, hogy Budapest a villamos technikában egyik központ, jeles és önálló szakemberei lévén erre. A villamos kivilágítás egyik legmegragadóbb képét a Kalvin-téri szökőkút nyújtotta, melynek medencze párkányait egy-egy sor zöld és piros üveg tömb alatt izzó villam koszorú övezte, s e színes fényben tűndökölt a zubogó víz. A műgyegetem vagy húsz nagy ivlámpa árasztott nappali fényt, fent a homlokzaton pedig sárga üvegek alatt sugaras nap tűndökölt. A lipótvárosi bazilikának legfelsőbb csúcsait világították ki villammal: a kupola és a két főtornyomat. A házak fényzőne már oda el nem hatolt, s a kivilágított rész mint a sötét levegőben kigyúlt három koszorú ragyogott nagy messzeségre. A nemzeti kaszinó szász és szász apró, színes izzó lámpa Szent István birodalmának czimerét mutatta, megfelelő színekkel. A gáz versenyzett a villammal. A legtöbb középpont homlokzatára fölvezették a gázt, s ott formáltak a csövekből koronát, napot, czimert, koszorút, arabeszket. A városház tornyán a magyar korona képe gyúlt ki.

Még szebb volt a korona, koszorú és arkhitekturai tűzvonalak közt a stáció-utcai Wenckheim-palota fölött. Az utcai kandelaberek lámpáit levetették, s helyökbe koronát, csillagot, monogrammot, kigyózó vonalakat csavartak, azok ragyogtak; vagy pedig a szabadon ömlő gáz mint szövetnek lobogott. Másból a háztetőkön serpenyőben naftát és szurkot égettek. A nemzeti múzeum mecsekkel és gázzal volt világítva. A lépcsőn: «Éljen a király» mecsekből kirakva. Az oszlopok közt az épület építészeti éleit színtelen mecsek adták vissza. Elöl két oldalt apró gázlámpákból obeliszk az 1867 és 1892 évszámmal.

Nem volt ház Budapesten, melynek ablakait ki ne világították volna. Bokrétát, vázát, arczképet, szobrot, s egyéb díszit is, sok helyen tettek az ablakba. A paloták nagy összegeket fordítottak a kivilágításra. «Éljen a király» 1867—1892, a királyi pár nevének monogramjai mindenfelé fényltek. Transparent is sokféle volt, kitűnt

a plebánia-templom homlokzatán, a királyi eskü allegóriája, s Kacziány festőművész készítette. Nyolcz óraor minden épület sugárzott. Nappali fény volt. Az utcákon csak a hömpölygő tömegek sötélettek, esernyő alatt vagy felöltökben.

Kilencz óraor hagyta el a király palotáját nyitott hintóban, hogy megtekintse a kivilágítást, mely Budáról oly tündéri látványt nyújtott. Mellette öccse, Károly Lajos főherceg ült. A következő kocsiiban József főherceg két fiával, s aztán több udvari fogat. A pesti Dunaparton végig hajtatva, a vámpalotánál tértek be, s végig a múzeum- és váci-körúton, a fürdő-utczán hajtottak vissza. A program szerint a körútra kellett volna kihajítani, de a zuhogó esőben az utat megrövidítették. Viharos eljenzés fogadta és kísérte a királyt minden lépésnél.

Tíz óraor kezdődött a tűzijáték a lánzhidon, a Gellérthegyen, és magán a Dunán, vizen uszó, főlemelkedő színes bombákkal. Száz és száz rakéta szállt a magasba, csillagokat szórva szerteszt. A dunai monitorokról is erettek rakétákat. Többször valamennyi pontról egyszerre szálltak föl a rakéták s kigyúltak a bengáli tűzek, színes világosságot árasztva. Fél óráig tartott e látvány, s végre 11 óra körül fogyni kezdett az utcák tömege, de csak éjfélkor csüdesült el ismét Budapest.

A kivilágítást a koronázás napján ismételték, de csak a gáz és villamos készülékeket gyújtották föl. Most már esőtlen este volt.

Estély a miniszterelnöknél. Gr. Szapáry Gyula miniszterelnök e hó 7-ikén lakomát adott a fővárosban időző diplomaták tiszteletére, a kik előbbi napon gr. Csekonic János estélyére is hivatalosok voltak. Estére pedig a miniszterelnök fényes estélyt rendezett, melyre meghívtak az országzászlósok, miniszterek, az udvari kíséret, az országgyűlés tagjai, egyházi méltóságok, diplomaták, konzulok, tábormokok egyes családok, állami tisztviselők, bíróságok, stb. Mindössze 400 meghívót adtak ki. Az előkelő társaságot a házi gazda, neje és leánya B. Révay Simonné fogadták. Féltilkör kezdődött az estély. Nem sokára megérkeztek a főhercegek is, valamint Mária Terézia, Klotild és Koburg Luja főhercegnő, féltizenegy óraor pedig a király, kit a grófi család üdvözölt. Ő felsége a házi asszonyval karján lépett a terembe, s aztán a melléktérbe vonult s ott majd egy óra hosszat társalgott. A király féltizenkét óraor távozott, a főhercegek még tovább maradtak, s a társaság éjfél után 1 óraor oszlott szét.

A koronázás napjának évfordulója.

(Junius 8-ikán.)

Az évforduló ünnep volt országsszerte. A templomokban isteni tiszteleteket tartottak. A hivatalok szüneteltek. Az iskolákban emlék-ünnepet rendeztek. A külföldön levő követéségek is isteni tisztelettel és hivatalos lakomákkal ünnepelték a napot.

A törvényhozás, a hatóságok küldöttei e napon járultak a trón elé, üdvözölték a koronázás királyt, s a szeretet háláját tolmácsolták. A hercegprímás beszédében a hazafiasság egész heve nyilatkozott. A templomban intézte szavait a királyhoz, rámutatva a nemzet örömére, melyet a 25 év alkotmányos életén értelt ily nagygyá. Hadseregekkel ily diadalt nem arathatnak a királyok, kincsekkel ily hűséget szerezni nem lehet. A király erős lelke, alkotmányos hűsége vívta ki mind ezt. A király is atyai szívvél válaszolt az üdvözlőkre és szavait viszhangozza az egész ország. «A mai napon ünnepelt szent korona fénye mindenkor borútól ment s dicsősége örökös legyen!» Ezt kívánta a felség.

Az isteni tisztelet. Tíz óraor hálaadó isteni tisztelet volt a helyőrségi templomban. A hivatalos világ, a főhercegek és főhercegnők ott gyűltek össze. A felvonulást tömördeken nézték.

A király pontban 10 óraor megérkezett, s a hercegprímás és a miniszterelnök fogadták. A keleti vallásnak, protestánsok főpapjai is jelen voltak, valamint a diplomáciai testület. A «Te Deumot» és misét Vaszary Kólos hercegprímás mondta. Az egyházi zenét és ének-kart Erkel Sándor, az opera karnagyja és Vavrinetz Mór fő egyházi karnagy vezették. Liszt koronázási miséjét adták elő, ugyanazt, melyet 25 évvel ezelőtt.

Mise végével Vaszary Kólos az oltár jobbjáról lelkesült hangon és nagy szónoki erővel beszédet intézett a királyhoz.

Rámutatott az ország örömeire és szeretetére. Huszonöt évének nem volt oly napja, mely a király trónjának fényét, hatalmát ne növelte volna. A mire a hadvezérnek minden hadserege és kincse kevés, királyunk huszonöt év óta napról-napra kivívja jó szíve érzelmeivel, királyi erős lelke alkotmányos hűségével. Meghódította a nemzet szívét. Högnye? Szent István óta senki sem volt alkotmányunkhoz hibébe, senki sem teljesítette a haza iránti kötelességét jobban; első jogokban, első tudott lenni a kötelességekben; a legelső magyar ember a vallásos, lovagias érzelmekben, a szó bölcsességében, a tett bátorságában, ki a munka oltárává tette a trónt. Hü nemzethez méltó, hogy midőn a Gondviselés negyedszázadon át jó királyal adotta meg, ánnepet üljön annak a nagy eseménynek emlékére, mely koronát adva a királynak, alkotmányt a hazának, nehéz idők félreértéseinek vetett véget. Legyen e magasztos ünnepen hála és dicsőség az istennek, üdv és áldás a királynak és hazának. Légy üdvöz, felségek királyunk! Fényesen ragyogjon a király fején Szent István koronája, ha csak lehet, békét sugározza, de ha kell, az ezredes kard élével javítsa hazánk ellene. Az Ur templomban esedezünk, egymást értve és szeretve emléjk az érnny, jóllét állapotát. «Légy áldott, mondá a főpap, légy boldog, felségek királyunk az isten oltalmában, hü néped szeretetében, szeresd e nemzetet úgy, mint e nemzet szeret téged.» Áldást kívánt a királyné, a királyi gyermekekre. A nemzet haladjon rendeltetése után, őrizze meg érnejét, jellemét, melyek életadó ereje ezer évig fentartotta.

A hercegprímás beszéde, mely tisztán hallatszott a templom minden részében, mely benyomást tett. Ezzel a szertartás véget ért.

Isteni tisztelet volt e napon a főváros minden felekezeti templomában.

A küldöttségek fogadása. Az országgyűlés tagjainak, a küldöttségeknek Budavárba vonulása ismét fényes látványt nyújtott. A fogadás 12 óraor kezdődött és két óra hosszat tartott.

A főrendiház jelent meg először a trón előtt. Agg elnöke, báró Vay Miklós gyöngékedvén, Szlávy József elnök üdvözölte a királyt, ki-elmeve az uralkodó törhetetlen alkotmányos érzületét.

A király válaszában hangoztatta, hogy midőn negyed század előtt a koronát a nemzet színe előtt fejére tette, jelszava volt: «bizalman az ősi érnnybe» s e bizalomban nem esalatozott; a hü ragaszkodás minden alkalommal szívenlőn nyilatkozott, s ezért minden téren örvendetes haladás mutatkozott, s a monarchia hatalmi állása is növekedett. A főrendiháznak szintén nagy része van az örvendetes lendület megalkotásában. Örömmel és köszönettel fogadja ő felsége a hódolatot, s nem kételkedik, hogy ezentül is fennen lobogtatják a zászlót a haza boldogítására, vagy ha vihar fenyegetne, annak elhárítására.

A hosszantartó eljenzés után a király visszavonult, s a képviselőház tagjai érkeztek a terembe. Mindnyájan díszben és minden párt képviselve volt. Hatalmas eljenzés üdvözölte az uralkodót.

Báró Bánffy Dezős elnök a bizalom és hála szavait hangoztatta, a király alkotmányos uralkodásért.

Az eljenzés lecsöndesedése után a király a következőképen válaszolt:

«Szeretett Magyarországom képviselőházának testületi hódolatát nagy örömmel fogadom, különösen a mai napon, midőn koronázásom huszonötödik évfordulója alkalmából ily magasztos és az egész országban lelkes visszhangra talált ünnepélyt egyesít itt bennünket.

«Nem lehet, hogy e napon első sorban kegyelettel ne emlékezzünk vissza azon számos nagy hazafiakra, kik huszonöt év előtt és azóta hü tanácsosaim, — a hazának bölcs vezérérfeiai voltak, de kiket a Mindenható akarata azóta az élők sorából magához szőlított, — vizsgálatással láthatjuk azonban, hogy midőn tetteiket a történelem megörökíti, szellemük tovább él a hazában annak javára és dicsőségére és reméljük, élni fog ezentül is. (Lelek eljenzés.)

«Kiváló örömmel szolgál pedig, hogy a lefolyt negyedszázad alatt Magyarország képviselőházának kegyelettel Szent István koronája, valamint jó s baltorsban tanusított hü ragaszkodása személyem és házam irányában rendületlen maradt.

«Meg vagyok győződve, hogy ez ősi érnnyek jövőre is mindenkor megőrzendik kebleikben s

midőn kivált a mostani időben az oly örvendetes fejlődésnek és virágzásnak indult közel ezredéves ország javának és boldogságának előmozdítása még fokozottabb hasznos tevékenységre int, nem kétlem, hogy habár az e czéla vezető utak választásában egyesek nézeti eltérnek is, — mégis mindnyájunkat csak egy gondolat: a haza jólléte vezet és hogy az egész képviselőház valódi hazafias érzelmektől, valamint a trón és szent korona iránti hűségtől áthatva, támogatni fogja népeim boldogítására irányzott szándékaimat, melyeknek valóstítása legszebb jutalma leend fardozásaimnak. Higgyék meg, hogy életem drága emlékei közé sorozandom majdan azon örömet, melyet e tisztes lelkesült hódolatuk okozott. Fogadják tehát ezért legbensőbb köszönetemet és változhatlan királyi kegyelmem biztosítását.»

Következett a magyarországi és horvát törvényhatóságok üdvözlése, melyeket gr. Szapáry Gyula, mint belügyminiszter vezetett. Ő felsége ezekhez is kegyes választ intézett, hitét fejezve ki, hogy a szent korona mindig ragyogni fog.

A főváros küldöttségének Ráth Károly főpolgármester volt a vezetője és szónoka. Ő felsége válaszában megemlékezett Budapest fejlődéséről, a mi derék polgárai tetterejéről és szorgalmáról tanusodik. Megemlékezett Ő felsége arról is, hogy az ő és a királyné itt tartózkodását mindenkor otthonossá és kedvelté tette a főváros lakosságának szeretete. Ujjab tanusága ennek a nagyszerű és szíves fogadtatás, melylyel legutóbb megörvendeztették, a miért legbensőbb köszönetét nyilvánítja.

Ezzel végződtek a fogadtatások.

Néptünnepek.

Junius 8-ikán délután a népiünnepeket tartották, de az eső közbe-közbe megeredt; azonban csak permetezett. A sokaság és vidámság így sem hiányzott.

A városligetben a szinkör mellett kolbászt, kiflilt, sórt osztogattak; veterán zenekarok játszottak. A budapesti bentek diszkocival küldték el ajándéukat, 10,000 kolbászt s felér sipp-kas hentes legények osztották szét, illetoleg dobálták, s egy-egy kolbász, szafaládé így messze helyekre elkerült, folytonos dobálás tárgya lévén. A sór már kapósabb volt. Kivált a bakák láttak hozzá. A városliget másik részén, a szökőkutnál katona zene szét egész délután.

A budai részen, a vérmézón és városmajorban is folyt a dinom-dánom. A vérmézón süttöttek meg a három ökröt, s dobálták szerte a tömeg közé véres darabjait. Hatvan hekloliter bort is kiosztottak. A városmajorban népezer-kusz, számarverseny, taligaverseny volt, leggömböket bocsátottak föl, s játszott a katonai zenekar meg a czigány. Estig tartott a mulatság.

Az operaszínház díszelőadása.

Az operaszínház külseje is fényárban tűndökölt e hó 8-ikán este. A nézőtérben ugyanaz az előkelő közönség volt jelen, mint 6-ikán a nemzeti színházban. Dizmagyar, tiszti egyenruha, diplomáciai himzett frakk, fekete frakk, estély-toilette, gyémánt ékszeres ragyogása mindenfelé. A színpaddal szemközt páholyban a király körül a főhercegek és főhercegnők ültek. Ő felsége nyolczadfél óraor érkezett és azonnal megkezdődött az előadás.

«Hazánk» czímen állították össze tarka képeket, az ország különböző népeinek viseletéből és szokásaiból, melyekhez a zenét Erkel Sándor szerette. Tizenegy mozgalmas képet mutattak be fényes kiállításban. Végül a «hódolat a királynak» című képen valamennyien egyesülnek, hogy szeretetöknek adjanak kifejezést az uralkodó iránt, kinek Zala György által készített s a színpad elején felállított életnagyságu mellszobra előtt mindnyájan elvonulnak, virágokat szórnak eléje s ünneplés menetben meghajolnak előtte. A zenekar rázendítette a Hymnusra, mire a közönség a főhercegekkel és főhercegnőkkel együtt, egyszerre felemelkedett helyéről és sokáig éljenzte a királyt, a ki szintén állva nézte ezt a megkapó látványt. Az előadásban részt vett az operaház egész személyzete.

Estély az udvarnál.

(Junius 9.)

Az ünnepek sorozatát az udvari estély melltón fejezte be. Az idő most már szép volt, s a dunai monitorokról elégethették a tűzijáték fennmaradt készletét, melyet a nagy esőben már nem gyujthattak meg. A főbb épületeken is újra fellobogott a gáz és villam fénye.

Az estély este 8 óraor kezdődött s 1600 meghívó ment szét. A meghívottak nagyobb része meg is jelent. Az esti órákban a felvonulás ismét érdekes látványt szolgáltatott a nagy közönségnek. A fényes vendégseregben képviselve volt minden méltóság, rang, társadalmi osztály. Meghívtak a bandériumok, küldöttségek tagjai, a főispánok. Hölgyek is nagy számmal jelentek meg.

Ily nagy vendégsereg számára meglehetősen szűk a királyi palota. A király a főhercegekkel kilenczedfél óraor lépett a diplomáciai kar tagjainak termébe, s ott a követekkel társalgván, vendégei közé ment, karján vezette Mária Terézia főhercegnőt, Károly Lajos főherceg Klotild főhercegnőt, Ferenc Ferdinánd pedig Koburg Luja hercegnőt vezette karján. Mária Terézia főhercegnő az emelvényen lévén, gróf Szapáry Gyuláné bemutatta azokat a hölgyeket, kik ezuttal először jelentek meg az udvarnál. A király pedig celet tartott, szíves megszólítással tüntetvén ki sokakat. Tíz óra után a női társaság a kijelölt terembe ment át theatra, míg a férfiak egy része a gazdag buffet helyiségeit kereste föl. Fel tizenegy óraor a király és főhercegek a második emeletre mentek, hogy megtekintésük onnan a Dunán rendezett tűzijátékot, s a kivilágított várost. Tizenegy óraor vonult vissza az udvar, s akkor aztán szétoszlott a fényes társaság.

A király elutazása.

Az ünnepekkel junius 10-én értek véget, s a király este fél 11 óraor elutazott Budapestről Bécsbe. Az impozáns faklyásmenet esti 8 óraor vonult fel az Eskütérről a lánzhidon át a budai királyi palota udvarába, a hová már akkor a dalárok csapatjai megérkeztek a Mátyás-templom előtti térről. A szerenád után a faklyások a Disz-téren állottak föl s ott várták be, míg Ő felsége a vasúthoz hajtatott. A nyugati indóházhoz vezető utakat kivilágították. Megemlítettük még, hogy Ő felsége a hercegprímástól elkerette beszéde szövegét, hogy emlékül eltegye. Károly Lajos főherceg pedig, midőn a primás nála tisztelet, köszönetet mondott a beszédért.

EGYVELEG.

A kínai nagykövet Budapesten. A koronázási jubileum ünnepeire a kínai birodalom nagykövete: Hsu-Csing-Cseng, dr. Kreyn Károly első követségi tolmács és tiszteletbeli konzul kíséretében Berlinből Budapestre érkezett. A mint tudjuk, a kínai miniszter nemcsak az osztrák-magyar monarchiánál, hanem egyszersmind Berlinben, Szent-Pétervárott és Haagban is képviseli kormányát, míg kollégája Sieh hasonló minőségben Londonban, Párisban, Rómában és Brüsszelben működik. A követ, kit kormánya oda utasított, hogy a koronázási jubileumon a kínai császár szerezkesikvántait tolmácsolja, véletlenül két nappal elkéselt, mivel a Pekingből érkezett távirati parancs Szent-Pétervárott érte, honnan vasuti forgalmi akadályok miatt előbb ide nem érhetett. Hsu nagyon művelt ember, és már 25 éves korában a «Hanlin»-ok sorába vétett föl, mi azt jelezi, hogy kínai fogalmak szerint a tudományos kiképezettség legmagas fokát elérte. Hsu nemcsak nagykövet, hanem egyszersmind a kínai kormány kereskedelmi ügynök s mint ilyen egész Európában meg szokott fordulni. Midőn tavaly Bécsben megbízó levelének átadás czéljából Ő Felsőségé által külön kihallgatásnak fogadtatott, azon óhaját fejezte ki, hogy Ausztria-Magyarország az ipar és kereskedelem terén Kínával szoros viszonyba lépjen, mely irányban a tárgyalások már meg is indultak. Így tehát a kínai miniszter megérkezése Budapestre nem csekély fontossággal bír.

A király kedvence paripája, ama ritka szépségű telivér arabs aranypejkancza, melyet a 7-iki dísz szemle alkalmával a Vérmézón lovagolt, mezőhegyesi nevelés, a híres Shagija-Gidran fájából. Ezen kívül még egy sötét barna paripát szokott az uralkodó leginkább lovagolni, mely erdélyi faj s még eskő korában került Bécsbe, hol az udvari lovadásban tanították. Adjukovicz festőnek a királyról készített legújabb képe a király szintén ezen a lovon ülve van ábrázolva.

KIRÁLY Ö FELSÉGE FOGATA AZ ANDRÁSSY-ÚTI DIADALKAPUNÁL.

Mai és társai fényképe.

A KORONÁZÁS EMLÉKÜNNEPE.

Régi koronázások.

I.
Egy koronázás
háromszáz
[évvel ezelőtt.

Az a pompa, az a lelkesedés, melylyel az egész magyar nemzet jelenben uralkodó királyunk fölkenetésének negyedszázados évfordulóját ünnepli, különösen pedig azok az események, melyek a koronázást megelőzték, a közel négyszáz esztendő múlt iratainak és krónikáinak lapozgatóit

akaratanul is összehasonlítgatásokra készítik. És ezek a hasonlítgatások azt mondják, hogy a mióta a legelső Habsburg-fi fölkenetett Szent István koronája szentté és sérthetetlené tévé, azóta csak egyetlen-egyszer koronáztak királyt Magyarországon oly igaz örömmel, oly osztatlan lelkesedéssel, mint 1867-ben

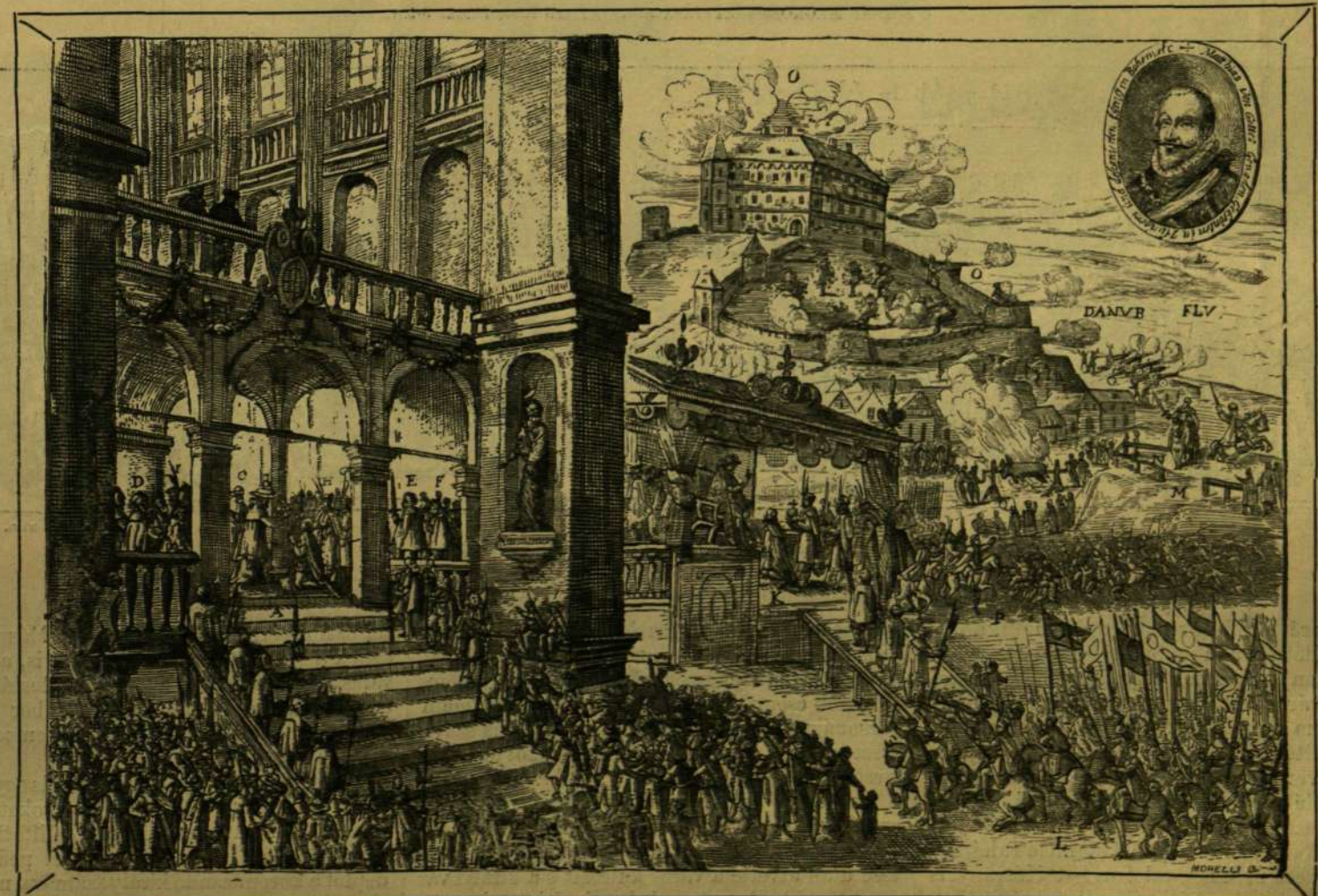
Ez az «egyszer» akkor volt, midőn 1608-ban II. Mátyásnak nyújtá a nemzet Szent István diadémját. S volt pedig azért, mert a koronázás ténye egyszersmind a kibékülést pécsetté meg ádáz harcok, kemény szenvedések szomorú éve után, királyi hatalom és nemzeti akarat között, ép úgy, mint az 1867-iki kiegyezésnek, véres küzdelmek kinosan érett gyümölcsének a koronázás adta meg a szentesítés himporát.

Ama karéj kenyér héján, melynek belét a török ette ki, s melyet a XVII. század elején királyi Magyarországnak neveztek, jogtörés, zsarnok-önkény, vallásüldözés és katonauralom penész-gombái szaporodtak volt el. Mikor a para-

II. MÁTYÁS KIRÁLY.

syáktól a megmaradt magyar földet megtisztítandó, Boeckay István, történetünk e nagy alakja, zászlót bonta: megindult a harc a nemzeti intézmények és a lelkiismeret szabadsága érdekében a nemzet részéről a lelkibeteg uralkodó ellen és a «bécsi béke»-hez vezet, melyet tán az első kiegyezésnek mondhatnánk Magyarországon az osztrák centralisztikus hatalom között. S midőn aztán a béke e művét Rudolf király ismét szétörni akarta: a haza akkori bölcsének, Illés-házy Istvánnak közreműködése, részben vezetése mellett odaféjldtek az események, hogy a beteg király 1608 tavaszán öccsére, Mátyás főherceg részére lemondott, a királykoronázó ország-

II. MÁTYÁS MEKORONÁZTATÁSA POZSONYBAN 1608. NOV. 19-ÉN.

Egykori régészeti után.

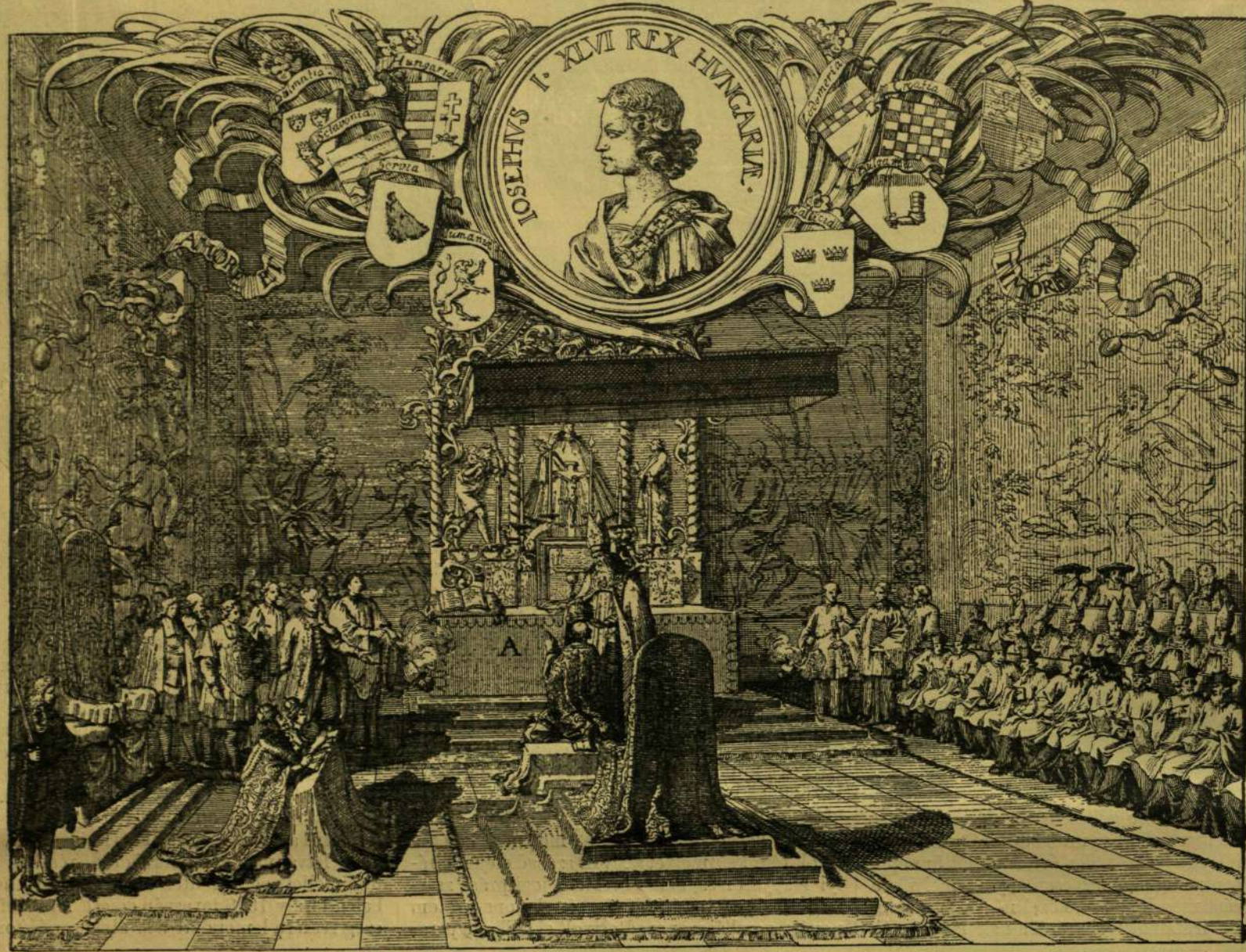
gyűlés pedig a most említett év őszére Pozsony városában ült össze.

Erről a koronázásról akarok most az egykori latin krónikásból egyet s mást e lapokra kibővíteni.

Mátyás főherceg, a bécsi béke óta Magyarország kormányzója, 1608. szept. 23-án érkezett meg osztrák udvara s valami 300 osztrák lovas kíséretében Hainburgnál a magyar határhoz, a honnan öt egy magyar küldöttség, Istvánffy,

bizony azt gondolták volna, hogy a régi szittyák állnak előttek testben-lélekben, egész pompájokban. A fényes, aranyos nyelvű zászlók, a meztelen kardok, lándzsák, sisakok és vérték s kaczer mentek mely tüzi köveinek ragyogását megkettőztették a délutáni nap harántékosan eső sugarai s e pazar csillám a nyugotról keletre, tehát szembe jövő Mátyás elé tündérképet varázsolt, melyhez egyrészt jól illett a kőcsagok és különféle színű forgós tollak játszi lengése, de

vonult föl, hogy másnap megkezdje az országgyűlési rendekkel ama tárgyalásokat, a melyek a bécsi béke stipulációit voltak megmagyarázandók és kiegészítendőek s melyeknek eredményei corpus jurisunkban akkor mint az 1608. évi «koronázás előtti» törvényzettek ismeretese. A kibékülés a nemzet s a dynastia közt immár teljessé lön, s midőn november 16-dikán Illésházy indítványára egyrtelemmel királylyá választák a rendek Mátyást, e tényben a nem-

Egykorú részkaroz után.

I. JÓZSEF MEGKORONÁZTATÁSA POZSONYBAN 1687. DECZ. 9-ÉN.

Egykorú részkaroz után.

KORONÁZÁSI DÍSZMENET I. JÓZSEF KORONÁZÁSÁNÁL.

a történetirő, rövid üdvözlő beszéde után, a Pozsony melletti Duna jobbparti síkságára kalauzolta. Ezen a síkon, egy kis mérföldnyire Pozsony városától, a magyar rendek lovas diszbandériuma fogadta az osztrák főherceget, a kire a háttér előtt, az országot két oldalán Thurzó György főparancsnoksága alatt ünnepi díszben föllálitott 28 zászlóalj, valami 10 ezer főre rugó szép magyar sereg megpillantása láthatóan jó benyomást tön. A különféle ruházati és fegyverzetű hadi nép valóban festői látványt is nyújtta. «Ha látod vala — mondja a krónikás — mint ékesíti föl magát ki-ki a lehető legazzebben,

melynek másrészt magasztosságot kölcsönöz a jóakarát, midőn az egyes zászlóalj kapitányai körül sereglett zenészek csoportjából a rézdobok monoton esengő hangjával a riadó kürtök vidám harsonája s a messi zengő tárogatók bús szava összefolyva, a sereg elé ért kormányzót ünnepélyesen üdvözölte.

Az ország rendei nevében Forgács Ferencz, esztergomi érsek és új biboros intézett beszédet a főherceghez, a ki a magyar csapatok elléptése után átvette a város kulcsait s a királyi vár és szomszédos hegyormok ágyúinak isten-hozottjai közben fényes kíséretével a királyi várba

zet őszinte érzelmei nyilvánultak. Másnap betöltötték a régóta üres nádori széket is, a melyre a választás Illésházyt, az első protestáns nádort emelte s harmadnapra rá, november 19-dikén, fölvirradt a koronázás, a nagy nemzeti ünnep szép napja.

Szent Márton goth mű pompás egyházában, a hol már Miksa és Rudolf királyokat is koronázták, a templom közepén állították föl a trónt, az oltár legalsó lépcsőjénél pedig a térdeplőt a koronázandó király számára, míg jobbra az oltártól a rokonszenves Miksa főherceg (Mátyás öccse, a német-rend nagymestere) szá-

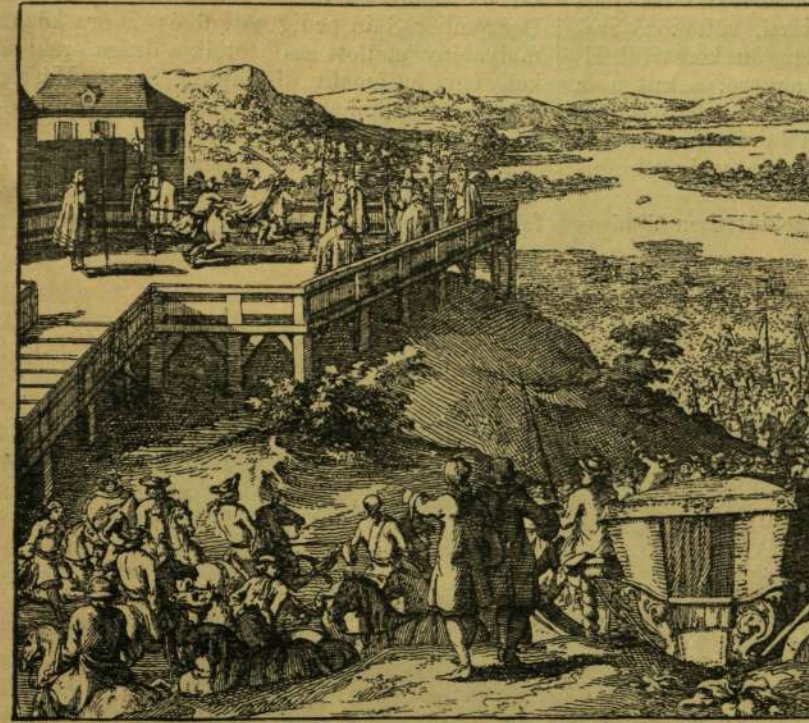
mára, balra a pápai nuncius s az osztrák főurak részére voltak az ülések elhelyezve. A bibor szövettel bevont templomban, a hol a rend fenntartását Bosnyák Tamás és más három főúr vállálá el, már korán reggel megjelent teljes ornátusában a püspöki kar, élén az esztergomi biboros-érsekkel, a ki helyét a főoltár előtt, püspöktársai székei között foglalá el; míg a főurak s közrendek a kir. várba mentek, Mátyást a templomba lekísérendők, miután a koronát a nép örömjongásai közepette Draskovics főkamárás, Török István, Homonnay György, Pálffy István és Szécsy György felügyelete alatt a templomba bevitték.

Forgács Zsigmond az arany almát, Erdődy Tamás a kir. jogart, Illésházy nádor a szent koronát, a kit Kolonics Szigfrid egy meztelen karddal követett, nyomában Magyarország heroldjával.

Ünnepélyes arccal, melyen a meghatottság mély érzése látszik, lépdelt a herold után Mátyás főherceg, követve öcsésétől s a főurak tömegétől a templomba, a hol őt a kalocsai érsek s a zágrábi püspök fogadták s trónjához vezették. Itt a trón előtt adták Mátyásra Meggau osztrák s Draskovics magyar főkamárások Szent István kopott, de tiszteletreméltó palástját s öveztek derekára a szent király kardját, melyekkel ékesítve, letérdelt a főoltár előtt, s miután Forgács

nikás — szárazon. A kebleből kitorz az üdvkiáltás, a míg a biboros főpap a segédkező püspökökkel a kezében almát és jogarat tartó, koronás fejű királyt trónja ülésehez vezették, hogy a «Te Deum» diadalmi dícsérete megkezdődhesse s hogy aztán az új király a maga áldozati ajándékát az oltárra tehesse.

Szent Márton templomától a ferencziak tisztes egyházaig deszkajárda volt összeacsolva, nemzeti színű posztóval ékesítve. Ezen a járdán vonult az új király koronával a fején, Szent István kardjával és palástjával ékesítve, az újjongó nép éljenzései s a hagyományos pénzsórás aranyesője között a franciskánusok mondott temp-

Kardvágás.

Az eskü.

Ökörstűtés.

Borforrás.

Egykorú részkaroz után.

I. JÓZSEF MEGKORONÁZTATÁSA POZSONYBAN 1687. DECZ. 9-ÉN.

Nem sokára az ország symboluma után megérkezett lóháton Mátyás főherceg is, fényes kíséretével s míg az ország rendei a templomban helyet foglalának, a sekrestyéből megkezdődött a bevonulás.

Legelől jött Nádasdy Tamás Bulgária czimeres zászlajával, utána Thurzó Szaniszló Kúnországnak, Pálffy István Lodomériának, Szász György Halicsnak, Révay Péter Rácországnak, Dóczy András Boszniának, Erdődy Kristóf Szlavoniának, Homonnay György Horvátországnak, Török István Dalmáciának, Zrinyi Miklós pedig Magyarországnak czimeres lobogóját vitte. A zászlók után nyomban Szécsy Tamás vitte az apostoli keresztet, Thurzó György Szent István kardját,

bibornok őt a szentolajjal fölkené, átvette ettől a jogart és országalmát is.

E perczben föllépett Illésházy nádor az oltár legmagasabb lépcsőjére, s a mély csöndben, mely magasztossága által szinte megdöbentti vala a jelenlevőket, harsány hangon kérdezé egymásután — ősi szokás szerint — magyarul az egybegyűltektől: «Akarjátok-e Mátyás főherceget királylyá koronázni?» ... Elhangzik a háromszori, egyhangú, erőteljes «Akarjuk!» válasz. Forgács bibornok levezi az oltáron levő szent koronát s az előtte térdeplő mélyen megilletődött királynak ezentúl immár szentséges fejére helyezi . . . Kevés ember szeme maradt a fenéséges pillanat hatása alatt — mondja a kró-

lomába, a hol 28 előkelő nemest és főurat, — köztük két Erdődyt, két Keglevicset, Bosnyák Tamást és Pálffy Istvánt — ütött aransarkantyus lovagá s aztán lóra ülve kilovagolt a Szent Mihály kapuja előtti tere s itt, lóhátról, egy diadalív alatti emelvényen a nádor fölszólítására letette a királyi esküt, melyet előtte Forgács bibornok olvasa föl.

Az ágyúk bömbölése, a kürtök zengése, a rézdobok és cintányérok éles hangja, a tárogatók veséig erő harsonája csodálatos melódiává olvadt össze, a nép lelkesült, ki-kitorzó újjongásával, míg az új király a Dunaparton emelt koronázási halomra föllovagolt s kardjával biztos kézzel suhinta éjszak és dél, kelet és nyugat felé.

Megvolt . . . A koronázás szertartásai s cselekményei a hagyományos, kötelező módon mentek végbe. II. Mátyás immáron Magyarországának társországainak koronázás királyi. . . Az ünnepet még csak a magnum áldomásnak kelle befejezni, melynek színhelye a királyi vár nagy terme a rendek, s a vár alatti sik a nép számára volt. A királyi asztalnál, a hol az asztalón a király ült, a szent korona nyugovék; csak a király, aztán Miksa főherceg, a pápai követ, Forgács bíbornok és Illésházy a nádor ettek; az asztal körül ezüst botjával Thurzó György, mint a kir. étekhordók főmestere forgóldott, a királynak mint étekhordók az Erdődy, Forgács, Draskovics, Pálffy, Nádasdy, Balassa, Keglevich, Apponyi s más, már kihalt családok sarjai szolgálták, étkeit pedig apróra egy Baththány darabolá. A többi vendég ugyanazon, igen tágas lovatgeremben, egyéb asztaloknál foglalt helyet, míg lent a vár alatt 14 ókor forgott hatalmas nyársakon s 160 hordó bor öntöze a lakmározó nép kövér falatait.

A szép tiszta napot gyönyörű est követé, s az ágyúk zúgása között föllobbant a Duna hátán ügyesen rendezett, fényes tüzijáték is. . .

MÁRIA TERÉZIA KORONÁZÁSI MENETE POZSONYBAN 1741. JUN. 25-ÉN.

Mikor aztán az utolsó rakéta is a vízbe hullott, mikor az utolsó örömhang is elenyésze: sötét és csöndes lön minden. . . Elaludt a jó krónikáiról is és alszik oly mélyen mindazóta, hogy föl se ébred többé.

KÁROLYI ÁRPÁD.

Képeink egyike Mátyás koronázását mutatja, a mely egykorú képen a koronázás, eskü, ökrösítés, sy nchronistic ideáliter egymás mellett látható. Másik képek Mátyás egykorú gyönyörű rézmetszetti arcképek — melyet Kilian Lukács Augsburgban 1610-ben készített, s melynek eredeti király 6 Felsége hitbizományi könyvtárában őrzetik — hasonmása.

II.

I. József koronázása.

Hazánk történelmének évlapjain alig találunk, mai közigazgatási viszonyaink szempontjából, nevezetesebb koronázásra, mint I. Józsefere, mely Pozsony városában 1687. december 9-én ment végbe. Méltán nevezhetjük azt a mai örökös dinasztia szülő napjának, a Habsburg-ház végleges megerősödésének.

Amaz áldatlan harcok, melyek Zápolya János és I. Ferdinánd között vívattak s az országot úgy hatalmi állásban, mint kulturális fejlődésében évszázadokra visszavetették, az utóbbi győzelmével, a Habsburg-ház megerősödésével végződtek. Azonban az új dinasztia hatalma

ezzel végleg megalapítva nem volt. Az ország szerencsétlen viszonyai, a belső visszavonás s a külső ellenség megszibbasztották ugyan a nemzet erejét, élet vették ellentálló képességének, alkotmányos jogai ezen egyedüli palladiumának. Ám a magyarok közmondásos jogi érzékét csökkíteni igen, de kioltni képesek nem valának. A sokat szenvedett nemzetet erővel megtörni, azt hajlékonytá tenni nem sikerült. A mohácsi vész után tartott országgyűlések zajos képeket mutatnak fel. A nemzet és királyja folytonos alkuvásban állott. Töménten azon resolútiók, replikák és duplikák száma, melyek e korból az utódok okulására, az ösök erényeinek megvilágítására fenmaradtak. A Habsburgok ideálja, az örökös királyság eszméje s a magyar közjog sarkalatos elve, a szabad királyválasztás joga küzdöttek azokban egymással, váltakozó szerencsével, másfél száz esztendőn keresztül. És a mit nem tudott elérni az erő, a mit nem tudott megteremteni a hatalmi túlkapas, azt aránylag rövid idő alatt s kevés fáradsággal megselekedte a körültekintő óvatosság, a tapintatú párosult okosság.

I. Lipót hosszú és sok tekintetben áldásos

szóval kimondták az örökös királyság elvét. Nagyobb vitát az alsó táblán csupán az ellentálló képesség, a megkoronázandó király eskü mintájának e kényes pontja, Endre király 31-iki törvényezikre okozott.

Az alsó tábla határozatai a főrendeknél is keresztülmentek. Draskovics Miklós országbírnak szava nem tudta többé feltartóztatni az események folyását. Az örökös királyság meg volt alapítva.

A koronázás napjait Lipót ugyanazon év december 9-ikét tüze ki. Három nappal a koronázás előtt az ország koronáját s a koronázási jelvényeket, a koronaörök Zichy és Erdődy grófok, valamint a császári ház megbízottai gr. Mansfeld és Stahrenberg generális illő tisztelettel és kísérettel átvitték a királyi palotába. December 8-án pedig esti 6 és 7 óra között fátylafény mellett szállították a drága ereklyéket, egy hatfogú diszhintó, Szent Márton egyházába, a hol azokat a sekrestyével szomszédos kincstárban helyezték el.

A koronázás napján a Szent-Mihály-kaputól egész a dómig a pozsonyi polgárság állott sorfalat, fegyverrel kezében. A kapu előtt pedig a

Pálffy-erzed kúrazirjai álltak diszorséget. A pozsonyi dóm ez alkalomból fényesen fel volt díszítve. A bejárat lépcsői s az egész vonal az jezsuita sekrestyéig s innen a főoltárig négy öl széles nemzeti színű posztóval volt fődve. A templom alsó hajójában hatalmas tribün emelkedett. Ennek evangéliumi oldala a német, epistola oldala a magyar főrangú hölgyek számára volt fentartva, míg a háttérben a karok és rendek foglaltak helyet. Maga az emelvény szintén nemzeti színű posztóval volt fődve, oldalait azonban németalföldi szőnyegek ékítették. A rend fentartását egyes ifjú főrangúak, néhány királyi daraband segélyével, vállalták magukra. A főoltár mellett, az evangélium oldalán emelkedett a piros és kék bársonnyal bevont s gazdagon aranyozott trón, a királyi főségek I. Lipót és neje befogadására várva. A főoltárral szemben hasonló díszben, de az előbbinél egy lépcsővel alacsonyabb trón állott az ifjú király részére. A főpapok trónja az epistola oldalán volt felállítva. A kanonokok ülőhelyei vörös posztóval voltak fődve s a nagykövetek és az udvarhölgyek részére fentartva.

Maga a koronázási menet a Szent Mihály kapun át haladt a templom felé következő rendben: 1) Elöl lovagoltak a magyar és német főrendek gazdagon ékített díszruhában gyönyörű szép pari-

pákon, melyek drága kőekkel díszelt szerszám-mal voltak ellátva. 2) Ezután jött Eszterházy nádor, ki ez alkalommal a római birodalmi hercegi címet nyerte volt. 3) Öt követte Dietrichstein gróf, a császári főudvarmester. 4) A magyar királyi herold Zöcker Kálmán, hosszú fekete bársony talárban, melybe a magyar címer volt hímézve. 5) Zerín grófia, a főlovászmester, hajadon fővel, kezében meztelen karddal. 6) A királyi díszhintó, melyben József főherceg magyar díszruhában ült. A kocsit balján lovagolt Salm gróf főudvarmester. A kocsit magát nem apródok vették körül. 7) Ezután jöttek a császári heroldok. Csehország részéről: Haszlinger Ferdinánd. Ausztria részéről: Grädl Pál és Heiss Pál. 8) Schwartzenberg herceg a császári főudvarmester. 9) Gazdag arany hímzéssel pompázó spanyol dísz kocsiban I. Lipót és neje. Öltözetük drága kőekkel mesés módon volt díszítve. A kocsit a legfőbb udvari méltóságok s nem apródok vették körül. 10) Ezután az udvarhölgyek fogatai jöttek s végül a menetet 11) a Stahrenberg-huszárok ezrede zárta be.

Midőn a menet a templomhoz ért, a bejáratnál a főségeket az ország primása, Széchényi György, fogadta. A királyi pár az ügynevezett jezsuita sekrestyébe, a koronázandó főherceg a káptalani sekrestyébe vonult, hogy a szokásos királyi öltönyöket felvegyék. I. Lipót fejen azon korona ragyogott, a melyet I. Rudolf készítettett volt s a melyet abban az időben másfél millió forintba becsültek. A királyné spanyol öltönyt viselt s fejét a magyar királynői házi korona díszíté. Az öltözés végével megindult a menet a főoltárhoz. Előbb a királyi párt, azután a koronázandó főséget vezették a számukra kijelölt helyre. A királyi pár felvonulásában csak a császári ház alkalmazottjai és udvarmesterei, meg a nagykövetek vettek részt. Józsefet a magyar urak vezették be. Elöl ment a papság, tizen-három püspök és számos prelátus. Azután a magyar udvartartás urai s az ország zászlósi, ezek után pedig a magyar királyi herold következett. A koronát és a jelvényeket a nádor s a koronaörök vitték közvetlen József előtt, ki az esztergomi és kalocsai érsek közti folytatta útját.

Maga a koronázás egyházi része, a szertartások, az ösidőktől megszabott és meghatározott formák szabályszerű megtartása mellett folyt le. A koronázás pillanatában az ország nádora felemelé a szent koronát az oltártól, a hová helyezve volt s felmutatva azt a jelenlévőknek, rövid klasszikus latinsággal fogalmazott beszédet mondott, a melynek végén e felszólítást intézte a jelenlévő országmagyokhoz: «Si hunc in regem vestrum desideratis, acclamate: vivat.» («Ha ezt királyotokul óhajtatjátok, kiáltások, hogy: éljen.») Leirhatatlan jelenet követte e szavakat. Még egyszer feljött a pillanatban a szabad királyválasztás elve a jelenlévőkben. Halvány árnyéka az egykor fényes valónak. Könyes szemekkel, mélyen meghatva válaszoltak a rendek a nádor felhívására: «Vivat Josephus rex noster!» «Éljen József, a mi királyunk.» A primás erre a nádor segélyével fölveté az ifjú József fejére Szent-István koronáját s az örökös királyság első megkoronázott királyja, a főpap által eléje helyezett szent evangéliumra téve jobbja-
nak három ujját, elmondá az esküt, azt az esküt, a melyet ez időtől fogva királyaink ugyanazon és teljesen változatlan szövegben elmondanak

mag is, s a melyet elmondott ez előtt huszonöt évvel dícsőségesen uralkodó királyunk, I. Ferencz József is.

Az egyházi szertartás befejezése után a főségek ugyanolyan rendben mint jöttek, a ferenczesek templomába vonultak. Az egész út a dómtól a templomig nemzeti színű posztóval volt fődve s tömésen néppel körveze. A menet gyakorlatosan közeledett a templomhoz és csakhamar idegrázó jelenetnek lön tanúja. A városi tanács ugyanis egy magyar kőtánczosnak engedélyt adott, hogy a menet alkalmával a ferenczesek templomának tornyáról egy magas póznáig vezető kötélen tornyassa be művészetét. A kőtánczos a felségek közeledtekor biztos lábbal

II. LIPÓT MEGKORONÁZTATÁSA POZSONYBAN 1790. NOV. 15-ÉN.

lépett a veszélyes kötélen s annak közepére érve két pisztolyt rántott elő övéből s azokból üdvövéket tett. Azonban vesztére. Résztint az alatt tolongó sokaság üdvriadalma, a szokatlanul fényes menet, résztint a mozsarak és ágyúk üdvövései annyira elkábították, hogy az elsütött pisztolyokat nem volt képes övébe rejteni s elvesztve egyensúlyát, a magasból az utca kövezetére zuhant. Eltört tagokkal, ketté hasadt fejvel holtan terült el az ünneplő sokaság között. Vajjon hány gondolkodó hazafi szíve dobbent meg önkéntelen is a magyar művész szerencsétlen esése alkalmából s érthető babonassággal, párhuzamot vont az eszmék és ezen ember bukása között?

A ferenczesek temploma a lovagvá utas szertartásnak volt tanúja. Nyolcvan nemes vállát érinté ez alkalommal Szent István kardja, fölavatván őket a magyar haza hivatott bajnokává.

A templomból, melynek sekrestyéjében József,

tekintettel a szertartás tartamára, némi eleddel von magához, a menet a Mihály-kapun kívül felállított emelvényhez indult, hogy az unjon megkoronázott az alkotmányos esküt, a nép színe előtt ismétélje. Az emelvény balján állottak a Pálffy-erzed kúrazirjai és egy lovas magyar ezred fegyverben. József király a primás, a nádor és az udvarmester kíséretében lépett az emelvényre s magásra tartva jobbát téve le esküjét, melyet a nép szünni nem akaró: «Vivat rex Hungariae.» «Éljen Magyarország királyja» kiáltással üdvözölt.

Az eskü végeztével a menet a királydombra (Königsberg) indult. József is, kísérete is lovonn ülve. A domb elkerítve s tetején Magyarország minden egyes megyéjéből hozott földdel volt behintve. A király lovát a domb aljáiá Martinitz és Paar grófok vezették, itt azonban eleresztették a kantárt s József galoppban vágatott föl a dombra, megtevéen a szokásos kardvágást a világ négy tája felé, mire a katonaság ismét sortűzet adott.

A szertartások végével a menet visszatért a várba, a hol a szokásos koronázási ebéd ugyanolyan módon folyt le, mint az a múlt koronázáson történt. A főasztalnál a királyi pár foglalt helyet. Jobbról ült József az unjon koronázott, mellette Bonvisio és Kolonics bíborosok, meg a spanyol és velencei nagykövetek. Balról Mária-Erzsébet főhercegnő mellett az esztergomi érsek, a nádor és a kalocsai érsek foglaltak helyet.

A királyi asztalon kívül még huszonhárom asztalt terítettek. A második asztalnál a nádor nejeinek előülése mellett az udvarhölgyek, a harmadiknál a magyar magnások és udvari köméltségek, a többinél a többi meghívott urak és méltóságok ültek.

Az ebéddel a koronázási ünnepély hivatalos része véget ért s kezdetét vette a nép ünnepe, melynek központját az ökrösítés és borfolytatás képezte. A ezen alkalomra kiszemelt ökröt, mely hat mászást nyomott, még december 6-án, fényesen földízítve végig vezették Pozsony utcáin. Azután az udvar jelenlétében leölték és 7-ike meg 9-ike között lassu parázson megsütötték, majd a szárnyasok minden nemével kispékeltek. Így került annak egy része azután a 9-én tartott koronázási ebéd asztalára is.

A koronázás alkalmából számos emlékpénzt vertek.

DEDEK CRESCENS LAJOS.

III.

Mária Terézia megkoronázata 1741-ben.

Mig Pozsonyban tartattak a koronázások, már csak a hely azonosságánál fogva is bizonyos egyformaság fejtett ki, úgy; hogy egyet leírva, ismerhetjük valamennyit.

Mária Terézia megkoronázatakor a menet 1741. jun. 24-én reggel 1/3 8 indult alá a várból. A várkaputól a Pálffy-kert mellett a város északi vagy Szent-Mihály-kapujáig két vasas-erzed képezte a sorfalat; a Szent-Mihály-kaputól, azaz a város falain belül az útnak többi részét a városi polgári katonasága foglalta el, külön a német s külön a magyar polgárorség,

egy szekérujni tért hagyva maguk közt a menetnek.

A királyi menetben előjött négy udvari «egyfogatos» kocsi, kocsisuk a lovon ülven. Nyomban utánuk a magyar és német urak fényes és tarka bérúhás kengyelfutói és szolgálói, számszerint 62-en; azután következett a királynő 12 apródja; utánuk az udvari szolgálattevő személyzet s a királynő 12 kengyelfutója, mind gyalog — összesen 272. Azután következtek a lovasok — és pedig legelő a nemes fiatalok és az országgyűléshez nem tartozó nemesség magyar díszruhában és hármával. Azután a rendek, szintén lóháton, — még pedig ily renddel: városok, a jelen nem volt mánások követei, a megyei követek és a királyi tábla, hátul az alnádor. Ezután következtek a felsőház: először a született mánások vegyesen, azután a kinevezett főispánok, azután az örökös főispánok, az ország bárói, s végül, minthogy a nádor, gyöngékedése miatt nem lovagolhatott, az országbíró. Ezután az aranygyapjas és aransarkantyús vitézek rendjeikkel, és a német miniszterek és udvari főmeltóságok, kik egyszersmind magyar indige-

tanács fogta közbe gyalog és hajadon fejjel. Különös kegyből megengedé a királynő, hogy a fényezésben mindenkit fölülmult Eszterházy Antal a soron kívül, kocsija mellett lovagoljon. A királynő után haladtak a királynő némely udvari főemberei és azután 7 kocsiban palotahölgyei. Azután egy egész sor kocsiban főmagyarok ültek, — úgy hogy összesen 49 kocsi volt a menetben. A menetet a polgári katonaság és a rendes gyalogság egy-egy osztálya zárta be. A királynő férje nem vett részt a menetben. A templomban az oltár közelében oldalt páholy készített számára, melyből a szertartásban résztvettek fején által láthatta a szertartást. Ő, valamint a külföldi követek, a hölgyek, kiknek külön karzata volt, s az országgyűlési követek és főrendek nem lovagló része a templomban várakoztak. Kezével a királynő megérkezése előtt érkezett a nádor is a templomba.

A menetet a már irt rövid úton oly lassan haladt, hogy másfél óra alatt érkezett a Szent Márton templomába.

A menetet az egész városban eltiltatott a kocsik járása, s a hidon túl is a liget elzárattott

nádor, két szolgátót támogatva, lábai gyöngék lévén. Azután következett a főlovászmester kivont karddal. A királynő lépdelt utána, mellette két püspök s utána a főudvarmester. A menetet a pápai nuntius, a bécsi érsek és a velencei követ zárta be. A menetet orgonaszó és dobok közt ért a főoltárhoz, melynek jobb felén állnak meg a koronázási jelvények vivői. Miután a királynő az oltár alsó zsámolyára térdelt s az esztergomi érsek a szokott intést elmondá, hogy dícséretesen uralkodjék, ugyanannak fölszólítására a jelvényeket annak világi vivői letették az oltárra, s elkezdődött a koronázásnak tulajdonképi egyházi része.

Az egyházi szertartás alatt a főtemplom ajtajától a ferenczi templomig vezető utczákon és téreken deszka-palló állítottatott, s az háromszintű posztóval vonatot be, úgy hogy két széle közül egyik a vörös, másikon a zöld szín nyult hosszan, míg a közepén lévő fehér színen volt menendő gyalog a királynő, még pedig mindig fején a korona, egyik kezében a királyi palca, másikban az arany alma, vállán Szent István palástja.

Az eskü.

I. FERENCZ MEKORONÁZTATÁSA BUDÁN 1792. JUNIUS 6-ÁN.

nák voltak. A német urak a magyarokkal versemezve, a fényezésben rendkívül gazdagon voltak öltözve. Ezután következett Magyarország heroldja: Gösinger Ferencz, mellén és hátán fehér alapon Magyarország nagy eziméretű rikító színekkel viselve, kezében fehér ezüstpálca. Azután jött gr. Eszterházy Ferencz főlovászmester kivont karddal, szintén lóháton és hajadon fejjel. Nyomban utánuk a királynő kocsija, melyben ezúttal egymaga ült.

Az egészen nyílt kocsit borított zöld bársony gazdagon volt áttörve arannyal és szegélyezve arany bojtokkal, s hat pompás ló volt eleje fogva. Most is fehér ezüstszővetű magyar ruhában volt, mely arannyal volt áttörve. Mellén, nyakán, finom csipkés ingvállain a drága gyöngyök s kövek minden neme és színvegyülete, melyek fényt látszának árasztani körében. Fejét ezúttal csak természetes ékeség díszíté, — szép és dús szőke haja, mely a korona föltesésére volt elrendezve, s melyet arany napernyővel árnyékolott. (Mint némelyek megjegyezték, a szokottnál komolyabb volt s nem vidítá föl a nép élzése, mely egész utjában meg nem szünt.)

A város kapujáig udvari testőrök vették körül a kocsit, onnan pedig a templomig ismét a városi

minden külső közlekedéstől. A mint a királynő a Szent-Mihály-kapun áthaladt, bezárattott a város valamennyi kapuja. A mint a királynő a templomba érkezett, hasonlóképp bezárattak a templom ajtai. Az ajtóban az esztergomi érsek s a többi magyar főpapon kívül a pápai nuntius, a bécsi érsek Kollonics és a velencei követ, Capello fogadták a királynőt. Az esztergami érsek nyújtá neki a szentelt vizet. Ezután a kalocsai érsek és az egri püspök közbefogván, a többi papsággal együtt azon sekrestyébe kísérték, hol a korona állott. Oda kísérték az országgyűlésnek tanuként kiküldött megbízottjai és a herold is. Innen történt nem sokára, az egész templom végig, melynek padlata posztóval volt beterve, egy ünnepélyes processio, melyben előment a klerus, egy kereszettel követve. Utánuk a magyar korona országainak tíz zászlóját vitték ifjabb mánások: u. m. Cumania, Bulgaria, Lodomeria, Szerbia, Ráma, Galiczia, Horvátország, Tótország, Dalmácia, s mindezeknél nagyobb s fehér színű, de a ezimérettel díszített Magyarország zászlóját. Ezután haladt a herold. Utána a két koronaőr, s ezek után a koronázási jelvények vivői, kik mind világiak s az ország bárói, kik közt leghátul vitte a koronát az öreg

A kanyargós ut egyik templomtól a másikig alig több vagy 600 lépésnél; de azért ez volt legnehezebb, mert a nehéz koronával és palástban gyalog kellett megtennie a királynőnek. A menetet a templomnak nem azon déli ajtaján jött ki, melyen bement, hanem az átellenben lévő s a jezsuiták épületén s a mai kis káptalan-utczán jött ki a Ventur-utczába, melyen az újabkori országháza (akkori kamara-épület) előtt elhaladva, jobbra betért a szűk nyerges-utczába, mely a főterre torkollik ki. A főteren balra északi irányban haladt a már közel eső ferenczi templomhoz.

A ferenczi templomában megtörténvén a lovaggyűlés, innen a menetet ismét a Szent-Mihály-utczába tért át s ott a Szent-Mihály-kapun át nem balra a vár felé, hanem jobbra egy széles térre kanyarodott ki, hol a királynő a nép előtt volt leteendő az esküt.

Más királyok lóháton szoktak volt menni a ferenczi templomtól a mai irlalmasok-terére. Mária Terézia diszkocsiján tette meg, Szent-István kardjával övezve, ezen alig 400 lépésnyi utat. A királynő férje nem vett részt a menetben; de a pápai nuntius és velencei követ is most diszkocsikba ültek, valamint a

venség miatt lovagolni nem bíró primás és a nádor is.

Az állvány itt szintén vörös-fehér-zöld posztóval volt bevonva. A királynőn kívül az esztergomi és a kalocsai érsek, a nádor, országbíró, a kancellár, főkamárás és főudvarmester foglaltak ott állást. A királynő az arannyal gazdagon himzett terítőjű asztal mellett állva, s két újat föltartva mondá el a primás után a rendekkel már megállapított eskü-formát, s végzé ily módon a koronázás ezen legfontosabb tényét, mire a nép lelkesedése tetőpontot ért, s éljenei csaknem tulkiálták a megszólalt ágyúkat, melyek első ízben a templombeli korona-fejétekor, s most másodikban dördültek meg. «Vivat Domina et rex noster!» volt a kiáltás. A királynő innen a várfalakon kívül s azok hosszában ment ismét kocsin a Duna melletti koronázási dombhoz.

A királydombnál, mely nemcsak ki volt homokozva, hanem háromszintű posztóval bevonva, Mária Terézia leszállván a kocsiból, egy számára készen tartott szép, és drága kövekkel, nagy gyöngyökkel gazdagon díszített fekete lóra ült, melynek kantárára és nyergére nehéz arannyal és ezüsttel volt ékesítve. Vágtatva

márczius 29-én Bécsből kiadta meghívó levelét, melyben az országgyűlést a nádorválasztás és a koronázás megejtése végett Budára, június 6-ára hívta egybe.

Az országgyűlés első időszakát a királyi hitlevél kérdésének tárgyalása foglalta el. II. József alkotmányellenes uralma óvatossá tette a rendeket e fontos kérdés eldöntésében s az általános felfogás egy új hitlevél szerkesztését látta szükségesnek, mely a megkoronázandó királyt az eddigimel erősebben kötelezte az ország alkotmányos szabadságának megtartására. II. Lipót azonban a pragmatica sanctio megsértését látta e kívánságban, s határozottan ragaszkodott a III. Károly és Mária Terézia által használt szöveghez.

Időközben megtörtént a római császári koronázás Frankfurtban, szeptember 20-án, bárha ez a magyar koronázásnak meg kellett volna előznie.

A király akaratára végre is döntött; az ország rendei megnyugodtak Lipótnak abbéli ígéretében, hogy az alkotmány biztosítását a koronázás után alkotmány törvényekben fogja nyújtani, s örömmel készültek a nevezetes napra, a

thyány József bibornok a százados szokás által szentesített szertartások között végzett.

A fontos közjogi aktus méltó befejezése volt, midőn a király Sándor Lipót főherceg útján tudatá a rendekkel abbéli végzését, hogy utóda ezentúl trónralépésük első hat hónapja alatt tartoznak magukat megkoronázatni. Ez a királyi elhatározás a III. törvényezikett képezi az 1790/1-iki híres törvénykönyvben, melynek X. cikkelye örök időkre kimondotta Magyarország és társországi közjogi önállóságát és függetlenségét.

II. Lipót november 20-án távozott Pozsonyból. A koronát 27-én vitték vissza a budai királyi palotába, de az országgyűlés Pozsonyban folytatta tanácskozásait.

Másfél év múlva újból király-koronázására gyűltek össze Magyarország rendei. II. Lipótot, kinek igazságos és mérsékelt kormányza annyira reménytel kecségette a nemzetet, 1792 márczius 1-én, élte délen, váratlanul ragadta el a halál. A dynastia épen háború küszöbén állott; a francia forradalom eseményei kikerülhetlenné tették a fegyveres beavatkozást. Az atyjától örökölt tradíciók mellett a válságos helyzet indította arra trónralépő utódját, hogy a koronázó országgyűlést már május 20-ára hívja egybe, s nem Pozsony, hanem az ország szívében fekvő Budát jelölje ki annak helyül.

Az országgyűlés megnyitása, 1792 június 3-án, s a királyi hitlevél szövegén az 1790. III. t.-cz. szellemében eszközölt változtatás megannyi kedvező alkalom volt a kölcsönös bizalom nyilvánulására.

A kik II. Lipót koronázásánál szerepeltek, ugyanaz a nádor és hercegprimás tették fel I. Ferencz fejére a koronát. Sándor Lipót főherceg, az ifjú nádor és Baththyány bibornok, az agg egyház-fejedelem rövid idő alatt másodsor végeztek a magasztos szertartást, mely június 6-án, tehát két nap híján egy évszázaddal a mai koronázási jubileum előtt, a hagyományos fény és pompa között folyt le Budán.

Négy nappal később, június 10-én, koronázták meg Mária Teréziát, Ferencz második nejét, Magyarország királynéjává.

Bizonyos tekintetben szokatlan jelleggel bírt az utolsó pozsonyi koronázás. I. Ferencz császár és király még életében meg akarta koronázatni Ferdinándot, elsőszülött fiát, Ferdinánd főherceget, I. Ferencz koronáinak örököse, betegkedett, s gyöngé szervezete mellett kétséges volt, képes lesz-e uralkodói feladatai teljesítésére? A bécsi kormány már 1820-ban foglalkozott azzal a gondolattal, hogy a trónöröklési sorrend megváltoztatásával öcsését, Ferencz-Károly főherceget jelölje ki Ferencz örökösévé, Ferdinándot pedig a luccai hercegséggel kárpótolják. 1825-ben ez a terv még határozottabb alakban lépett előtérbe. De a legitim trónörökös barátainak ellenzése s az a veszély, mely a pragmatica sanctio megbolygatásából fenyegethette az uralkodóházat, Ferdinánd javára döntött, s I. Ferencz fiának megkoronázatása által akarta a kérdést lenni a napirendről.

E végből 1830. szeptember 8-ára Pozsonyba hívta össze az országgyűlést, mely a koronázásba oly feltétel mellett egyezett be, hogy az ifjú király huzamosabban az országban fog lakni, de a kormányban atyja életében nem vesz részt; trónra lépte után pedig hat hónap alatt egybe hívja az országgyűlést, mely koronázási hitlevélét törvénybe fogja iktatni.

A koronázási szertartás a szokásos módon ment vége szeptember 28-án a pozsonyi Szent-Márton-templomban.

E három koronázást a régi Magyarország közjogi tényezői hajtották végre, a rendi alkotmány biztosítéka gyanánt. 1843-ban a nemzet a régi intézményeket összetörte, hogy romjaikból a modern állam új épületét hozza létre. De állami életünk alapja, a királyság, sértetlenül állotta ki a megrázkodtatást, és symbolumának, a magyar szent koronának új fényt kölcsönözött a szabadabb és egyenlővé tett magyar nép imádata. S a legutolsó koronázás, melynek 25-ik évfordulóját innepeljük, hosszú küzdelmek után, az új korszak hajnalán, a nemzeti újjászületés nagy művére tette fel a koronát.

DÉCSÉNTI GYULA.

Egykorú metasztet után.

V. FERDINÁND A KIRÁLYDOMBON POZSONYBAN, 1830. SZEPTEMBER 28-ÁN.

ment föl a domb tetejére s ott Szent István kardját kivonván, a világ négy tája felé vágott kereszt-formára, a nép roppant éljenzése, újabb ágyúdörgések és puska-sortuzelés közt.

SALAMON FERENCZ.

IV.

II. Lipót, I. Ferencz és V. Ferdinánd koronázása.

II. József halálának híre egyszerre érkezett Bécsből hazánkba a haldokló uralkodó által visszaküldött koronával s a gyászhir nem volt képes elfojtani az ébredező Magyarország örömjaját. A nemzet diadalmenettel kísérte rég nem látott drága erekljét Budára s egy évtizeden át elfojtott reményesség lelkesedésével és bizalommal fordult az új király felé, kitől sérelmei orvoslását, az alkotmány helyreállítását várta.

II. Lipót, a kit, mint toscanai nagyherceget, olasz alattvalói 25 évi kormányza alatt a jó és bölcs fejedelem melléknévvel tisztelték meg, már Florenczából sietett tudatni a kancellárral, Pálffy Károly gróffal, hogy mielőbbi megkoronázatása által kívánja a nemzet és az uralkodóház között létrejött kibékülést szentesíteni. S

melyen Szent István koronája ismét alkotmányos király fejét fogja díszíteni.

Október 21-én olvasták fel a Frankfurtban, október 13-án kelt leiratot, mely a Pozsonyban véghezmenendő koronázást november 15-ére tűzte ki, s az országgyűlést november 3-tól oda áthelyeztettek nyilvánította.

November 3-án megtartották az első ülést Pozsonyban. Lipót november 10-én tartotta ünnepi bevonulását, melynek fényét az uralkodóház tagjai s rokonai emelték megjelenésükkel.

Nov. 11-én, a primási palotában tartott Veni sancte után Lipót átadta a királyi propositiókat a kancellárnak, a ki magyarul olvasta fel azokat. Másnap ment vége a 25 év óta üres nádori székek betöltése, s a nemzet az által kívánta az uralkodóház iránt való ragaszkodását feltüntetni, hogy a királyi kijelölés mellözésével a király negyedik fiát, a 18 éves Sándor Lipót főherceget választotta egyhangulag nádorrá.

Az ifjú nádor elnöki széket másnap foglalta el az országgyűlés felső tábláján, s első ténykedéséknél átadta a rendeknek a megkoronázandó király felavatási hitlevelét.

November 15-én, hétfőn ment vége a Szent Márton-templomban a koronázás, melyet Bat-

ezüst mennyegzőt, hú népével megünnepelje. S ott várták és fogadták a nemzet képviselői, legelőkelőbbjei, fényben, ragyogásban; s mellettük és mögöttük az egész örömiradban úszó főváros, büszkén dobogó szíve az ország-nak. Micsoda felemelő látvány az a dísz, mely nem parancsszóra, de önként, magától készül; micsoda fenséges érzés a százezres öröme, mely a megáradt szívekből ezerszeresen összefolyva, a magas eget keresi! Van hát jutalma a nagy, férfias munkának, az eltérésnek, kitartásnak, czélra törő hűségnek és bizalomnak! Van. Az éljenező iskolás fiú talán nem tudta, minek éljenez s csak a pillanat hatása alatt kiáltozott ártatlan örömben; de az érett férfi tudta; s talán az idősebbek szemében, kik a gonosz időket látták, egy-egy köny is megjelent.

S a búske, fényes, boldog diadalmenet ott vonult el a főpítő érzészobra mellett, a ki immár halott. Nugodj békén, boldogan, pihenő sírodban, Te bölcs öreg ember! Ime, nem éltél hiába! A te nagy szívednek, a te bölcseségednek, a te férfiaságodnak alkotása ime győzedelmeskedett annyi akadályon életet adott az elveszni akaróknak, hitet lehelte a kétségbeesettbe; jövőt teremtett a reménytelennek s búskesége az korunknak, mint te valál nekünk életben s az vagy halálod után, mint vérünkkel való vér, mint minden izedben magyar.

S fent, a királyi palotában vidám zaj üt tanyát, kigyúlnak a faldyák. S mégis, — valami hijsa van az örvendezésnek... Királyi nagy asszony csak ó maradt távol; fájo szíve gyászol; áldja meg az Isten, a hol van, akárhol.

B. F.

AZ ERDÉLYI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYLET KÖZGYŰLÉSE.

A főváros e mozgalmas napjaiban is élénk érdeklődés kísérte az E. M. K. E. közgyűlését, melyet e hó 7-ikén tartott meg. Nem véletlen, hogy a koronázási jubileumával esett össze a közgyűlés, melynek színlépe az idén Budapestre tették. Azért választották e napot, hogy a nagy kultur-egylet is, — melynek czéljait a király is helyeselte, mikor kolozsvári időzése alatt küldöttség tiszteletgel néla, — részt vegyen az országos örömben. A közgyűlésen és lakomán a legelőkelőbb magyar társaság gyűlt össze.

A tagok e hó 6-ikán délutól 11 órakor érkeztek Erdély felől, s a budapesti testvér-egyesületek megjelent nagyszámú képviselői élén gr. Dessewffy Aurél üdvözölte a vendégeket. Gr. Bethlen Gábor mondott ezúttal köszönetet. Nemsokára a közgyűlés tagjai az egyleti lobogó alatt vonultak ki a király fogadására. Este pedig vagy száz tag a „Hungária” fogadóban gyűlt össze ismerkedő-estélyre.

A közgyűlés a redont nagy termében jun. 7-ikén délelőtt ment végbe. Jelen voltak a fővárosi kultur-egyesületek elnökségei is. Az egész terem megtelt; sokan dísz ruhát öltöttek. Ott voltak gr. Csáky Albin és gr. Bethlen András miniszterek, Berzevicsy Albert államtitkár, gr. Károlyi Tibor, gr. Széchenyi Béla, gr. Dessewffy Aurél, Hollán Ernő főrendiházi tagok, gr. Apponyi Albert, Széll Kálmán, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác orsz. képviselők, Tóth Lőrincz, Róck Pál, a főváros és a dunántúli közművelődési egylet képviselői stb.

Az elnöki emelvényén gr. Bethlen Gábor elnök, Horváth Gyula alelnök és Sándor József titkár foglalták el. Gróf Bethlen Gábor üdvözölte a megjelenteket, mindenekelőtt a király ő felsége iránti hódoltnak adott kifejezést. Aztán kiemelte, hogy az egylet izmosodik, erősödik nemcsak erkölcsi sulyban, hanem anyagilag is. A gr. Kun Kocsárd 300,000 frtos külön alapítványán kívül az egylet vagyona 600,000 frt. Ez nagy összeg még egyeletk vagyonához képest, de az E. M. K. E. czéljának megvalósítására mégis csekély; az egylet azonban bízik a társadalom további áldozatkészségében.

Berzevicsy Albert államtitkár a fővárosi választmány nevében üdvözölte az egyletet, s kívánta, hogy az öröm és lelkesedés napjai legyenek egy új, erős szövetség kiinduló pontjai. A világosan kitűzött czél követésében semmi se ingasson meg. Nem akarunk elvenni senkitől semmit, csak adni szellemi kinéseket. A nemzetiség kérdés Magyarországon nem a fajok hatalmi kérdése, hanem művelődési miszsió; a magyar nemzeti kulturát csak a magyar alkothatja meg, s e kulturától függ az ország léte. Arra törekünk, hogy Magyarországon ne legyen egy talpalattnyi olyan terület, melyen a magyar ember idegennek érezze magát. Azt akarjuk, hogy a magyar nyelv tudása és szeretete erős kapocs legyen. — Hosszas eljenzés követte e beszédet. Utána Ugron Gábor szölt szintén nagy tetszés közt s köszönetet mondott Berzevicsynek.

A jelentések felolvasása következett; aztán pedig elfogadták Reményi Antal indítványát, hogy 1893-

ban Debreczenben a testvér-egyesületekkel együtt kongresszus tartassék. A közgyűlés megválasztotta az előkészítő bizottságot. Gr. Kun Kocsárdhoz üdvözölő táviratot intéztek, s ezzel véget ért a közgyűlés. A tagok lakomára gyűltek össze, melyen hazafias felkösztöntök hangzottak.

Jun. 9-ikén az egyesület küldöttsége Vasváry Kólos hercegreimánál tiszteletgel kit gr. Bethlen Gábor üdvözölt s fölkérte, hogy lépjen az egyesület tagjai közé. A primás nyájasan válaszolt, kiemelve, hogy állásán fogva is mindent elkövet a nemzeti nyelv érdekében. Ismerem az egyesület működését — így folytatta — meghajlok előtte és szívesen be-lépek tagjai közé. Rögön át is adott ezer frtot az egyesület czéljaira.

A küldöttség, melynek tagjai közt volt gr. Apponyi Albert és Ugron Gábor is, nagy éljenzés közt távozott.

MI UJSÁG?

A koronázási jubileumról számos fénykép-felvétel történt, hogy minden mozzanatát megörökítsék. A fővárosi fényképezők, valamint amateur-fényképezők vetélkedtek, hogy teljes képet adhasanak mindenről, főképp pedig a bevonulás képrázatos képeről. Lapunk mai számában dr. Balló Géza és dr. Kéry István amateur-fényképezők, továbbá Erdélyi, Weinwurm, May és társa fővárosi fényképezők felvételeiből már a fényes jelenet több részletét bemutathatjuk. Rajzolóink közül Jantyk Mátys és Cserna Károly készítettek még illusztrációkat. Az idő rövidsége miatt el nem készülttett egyéb rajzokat és fényképi felvételeket lapunk közelebbi számaiban közöljük.

Az a kép, melyet mai számunk első oldalán közlünk, a király bevonulásának egy kiválóan érdekes mozzanatát örökíti meg: a Felséget és a balján ülő Szapáry Gyula gr. miniszterelnököt épen abban a pillanatban tünteti föl, midőn a miniszterelnök tiszteletteljesen figyelmezteti az uralkodót, hogy az erkélyen, mely előtt az Albrecht-úton elhaladtak, gróf Andrássy Gyula özvegye ül. A király barátságos mosolylyal tekintett föl a kiegyezési idők nagy alakjának özvegyéhez, s aztán szívesenben köszönté.

A király gróf Andrássy Gyula özvegyénél. A király a koronázási évforduló napján, délután 3 órakor meglátogatta gr. Andrássy Gyula özvegyét, s e szavakkal üdvözölte: „Szíven vágya volt, hogy Önt a mai napon lássam.” A király látogatása fél óráig tartott.

A magyar tud. akadémia e hó 4-ikén rendkívüli ülést tartott, hogy a koronázási jubileum alkalmából ódára kitűzött 100 aranyas pályadíjat odaítélje. B. Eötvös Loránd elnököt és dr. Csengeri János ol-vasta föl a bírálók jelentését.

Beérkezett 85 pályamű, a legtöbb csak kísérlet; vagy öt figyelmet érdemlő; kettő, a 41-ik és 53-ik számú kiemelkedik, de sok szépségük mellett van elég fogyatkozásuk is. Föltétlen dicsőrejtél szól a jelentés a 70-ik számról, melynek jellegje: „A királyi szék az, mely körül egybeseregelve menthetjük meg felfordulástól a hazát.” A bizottság a díjat ennek az ódának egyhangulag ítélte oda. A bírálót a pályaműről a következőket mondja: Az eszme, mely az egész költeményen átvonul, a hazafiság és a loyaltás egysége, multunk meg nem tagadása mellett a jövőbe vetett biztos remény. Ez eszme erős szerkezethez fűződik s ámbár a történeti reflexió itt—ott az ódai lendület rovására esik, a költeményt magát szélesebb alapa fekteti s a nemzet legfontosabb érdekeivel hozza kapcsolatba. Emeli jelességét szép verselése is. A bizottság e költeményt, mint nemcsak a többiek felülemelkedőt, hanem mint önálló becsüt is, egyhangulag méltónak ítélte s a jutalmazásra. A jelleg levél felbonatván, abból Vargha Gyula dr. neve tűnt ki. A szerző a Kisfaludy-társaság tagja, s a költészet barátai már régen ismerik lyrái költeményei után. Legújabbban mint műfordító Schiller költeményeinek fordításával tűnt föl. Az együtt volt közönség mint rokonszenves ismerőst üdvözölte a nyertes szerzőt. Vargha Gyulának — ki a „Vasárnapi Ujság” belső dolgozótára — pályanyertes költeményét lapunk mai száma közli.

Koronázási emlék-alapítványok. Gróf Wenckheim Frigyesné szül. Wenckheim Krisztina grófnő a koronázási jubileum emlékére 50,000 frtos alapítványt tett. Ez összeg, mint örök-alapítvány a nagyváradi káptalan kezelése alatt és a n.-váradi püspök fennhatósága mellett egy. Gyulán, lehetőleg a Jézus-társaság atyák vezetésére bizandó katolikus gym-názium czéljaira fog szolgálni. Ugyanez alkalomból Schweiber Ignác, a győri zr. hírközlés disztagja, 5000 frtos alapítványt tett, melynek kamatait éventén a hitközség két elszegényedett tagja közt fogják szétosztani.

Estély gr. Károlyi Istvánál. Gr. Károlyi István és neje szül. Csekonicz Margit múzeum-utcai palotájában junius 8-ikán este a közelet kitünőségei gyűltek össze estélyre. Ott voltak a főhercegeken és főhercegnőknön kívül, a koronázási ünnepekre eljött diplomaták is. Az udvar részéről megjelentek: Károly

Lajos, Estei Ferencz Ferdinánd, József Ágost, Frigyes és Jenő főhercegek, Mária Terézia, Klotild és Mária Dorottya főhercegnők. A vendégszerető háziur és neje a lépcsőház alján fogadta fejedelmi vendégeit, kiknek az egybegyűlt előkelőségek közül többieket bemutatott. —A főhercegek éjjeli 1 óra után távoztak.

A király e hó 9-ikén délelőtt megjelent Koller Károly utódainak fényképező intézetében, hogy a jubiláris ünnepek alkalmából levétesse magát. A felsége pontban 11 órakor szárnysegéde kíséretében, tábornoki egyenruhában érkezett a műterem elé, hol a műterem főnöke, Forché és Gály cs. és kir. udvari fényképezők hódolatteljesen üdvözölték. A király a műteremben előbb a kiállított képeket szemlélte meg. Ezek közt legelső sorban a jubileumi bandérium egyes alakjai kötötték le figyelmét. Ezek megzemlése után a király a felvételi terembe lépett, hol Forché és Gály több rendbeli állásban fényképeztek. A király csaknem egy teljes órán át időzött a műteremben.

Erzsébet királyné Karlsbadba utazik a fürdő használatára. E hó 16-ikán érkezik oda s a Terézia-villában rendeznek számára lakást.

Főherczegnő és egy szegény gyermek. Mária Terézia főherczegnő kocsija jun. 5-ikén este elütötte Szedlák lakatoslegénynek 13 éves leányát. A gyermek nem szenvedett súlyosabb sérülést, de azért elajult s a kocsijából kiszállott főherczegnő maga emelte fel a földről. Megkérdezte a kis leánytól, hogy hol laknak szülei s másnap reggel 9 órakor elment mag a Szedlák-házaspár óriás-utcai pinceszakárába, meglátogattni a betegét. A kis leány épen egyedül volt otthon. A főherczegasszony megcsókolta, új ruhát ígért neki a vizsgálatra és körül-belül egy óra hosszat borogatta a gyermek sebeit hidegvizes ruhával. E közben hazajött a leányka anyja. Ennek a főherczegnő tíz aranyat adott s megígérte, hogy még eljön megnézni a betegét. Az utczán e közben nagy közönség gyűlt össze s megéljenzete a főherczegnőt, mikor kijött a pinceszakárából.

Gr. Andrássy Gyula arczképe a nemzeti kaszinóban. A nemzeti kaszinó indítvány-könyvébe gr. Keglevich Béla a koronázási jubileum alkalmából azt az óhaját jegyezte be, hogy a kaszinó festesse le gr. Andrássy Gyula arczképét Benczur Gyula jeles művészünkkel. Nem sokára már százan írták alá az indítványt.

Házasság. Benczur Gyula festőművésznök, a m. kir. festészeti mesteriskola igazgatója, e napokban tartotta esküvőjét Ürmösy-Boldizsár Piroksa úrhölgygel, Ürmösy-Boldizsár Vince nővérével.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

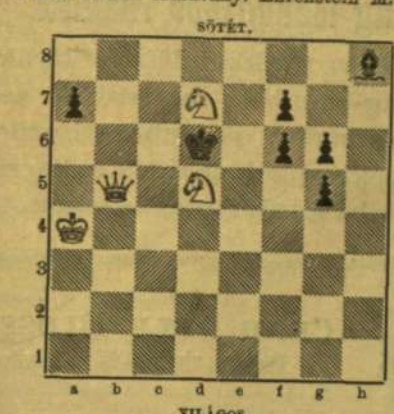
A Vasárnapi Ujság — — — — — frt 8.— frt 4.— frt 2.—
A Világkrónikával együtt — — — — — 5.— 5.— 2.50
A Vasárnapi Ujság és
Politikai Ujdonságok — — — — — 12.— 6.— 3.—
A Világkrónikával együtt — — — — — 14.— 7.— 3.50
Osupán a Politikai Ujdonságok — — — — — 5.— 2.50 1.25
A Világkrónikával együtt — — — — — 7.— 3.50 1.75
A „Politikai Ujdonságok”-hoz „Magyar Gazda” című, kéthetente megjelenő gazdasági és kértészeti lap van csatolva s ezen felül rendkívüli mellékletekkel is bővítre van a lapnak hetenként másfél s minden második héten két ívre terjedő tartalma.
Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: BUZETSKY PÁL, nyug. pénzügyminiszteri tanácsos, ki az államkincstári javak és jogügyek adminisztrációja élén állott, a fővárosi törvényhatósági bizottságának tagja, a Mayer-féle városi árva-ház elnöke, hosszabb ideig a közmunkatanács tagja, 63 éves korában, Budapestben. — Báró BÄNFY ZOLTÁN Marostordamegye, s Maros-Vásárhely volt főispánja, főrendiházi tag, a Lipót-rend keresztese, berzesletkei jószágján, ötven éves korában, tudósállásában. — PRINCE MIRALY, Jászberény városa volt polgármestere, élete 80-dik évében. Végrendeletében 120,000 frtot hagyott közszé- lokra, még pedig 30,000 frtot egy az 6 évét veszlendő artzi kútra, 30,000 frtot különféle jótékony czélokra, 60,000 frtot pedig szegényorsos tanulók segélyezésére. — DEMÉNY JÓZSEF, Tordamegye egykori alispánja. 1848-49-ben Torda város képviselője, és tagja a küldöttségnek, mely Bennek az országgyűlés által adott érdemjelet vitte, 94 éves korában, Tordán. — BALOGH FRIGYESNE, szül. Jászay Anna, Balogh Samu gyulai törvényészki bíró édes anyja, Erdőbényén. — ÖZV. GRÓF LAZARUSNE, szül. Esterházy Angélik grófnő, Bakony-Szombathelytől, 81-dik évében, s hült tetemeit Chieschbe szállították.

SAKKJÁTÉK.

1724. számú feladvány. Ehrenstein M.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1716. számú feladvány megfejtése.

Norlün A.-tól.

Megfejtés.

Világos Sötét Világos a. Sötét
1. B5-e1 ... Bd1-e1 : (a) 1. ... Bál-f1 (b)
2. K5-d6 ... t. sz. 2. Vd4-f2 ... t. sz.
3. K v. V mat. 3. V v. K mat.
b. c.
1. ... Kh2-g3 (c) 1. ... g6-g5
2. Bf6-g6+ ... Kg9-h2 2. Bf6-h6+ ... Kh2-g3
3. K5-f6 mat. 3. K5-f6 mat.
Helyesen fejtették meg: Budapest: E. K. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Ung-Tarnóczon: Németh Péter. — Keszeméten: Balogh Dienes. — Nagyhöröön: Kovács L. — Tiszafüreden: Fischer Soma. — Körösbányán: Blánár J. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 22-ik számában közölt kép-talány megfejtése: „Hunyadi.”

Heti naptár, junius hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israelita
12V. R. Szt. háromág. B. Szt. Bárómság	31 D. I. Mindsz. 17	1 Junius 18	
13H. Pádunántal. hv. Tóbiás	1 Junius 18		
14K. N.-Vazul pk. Vazul	2 Nicefor pat. 19		
15S. Vid. Modeszt, Vid	3 Luczilián vt. 20		
16C. Urnpia Jusztina	4 Metrofán 21		
17P. Peregrin vt. Reiner	5 Tiri Doroth 22		
18S. Markus, Marcellian	6 Hiláronapát 23 S. Sch. L.		

Hétfőelőzetés Utolsó negyed 17-én 10 óra 17 pk. este.

Felőlés szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-ter 6. sz.)

Egész selyem mintázott Fouardokat méterenként 85 kr.-tól egész 4 frt 65 kr.-ig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva, postabőr- és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben (mintak postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (6)

Kinek van szeplője? vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetésére végett a világhírű Serail arczkenőcsöz, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot, hanem az arczbort vaktó fehérre, tisztává és üdév teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Ugyanott kapható: Vasas chinahor, gyengeség ellen. Pepsinhor, rossz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20. 5 üveg franko küldve 6 frt 0. é. 4714

Rozsnyay Mátysás gyógyszerész, Aradon.

4782
FERNET-BRANCA
(GYOMORKESERŐ),
KÜLÖNLEGESSEGG BRANCA TESTYÉREKTŐL,
MILANOBAN,
mint e kék egyelői birtok s gyomorkeserő gyártásának receptje. Kétféle: az egyik a „Fernet-Branca” — a milánói Branca Testvérek „Fernet-Branca”-jának használatát. A Fernet-Branca az emésztés rendkívül megkönnyebbítő; különösen élénkíti az étvágyat a szélgy, Bransinhor, kétféle ízű előkelő kellemes, frissítő ital szolgálat. — Okadokunk érdeklődésére utaztatott, s ügyeljünk, hogy minden ragyogjon a Fratelli Branca & Co. cég használt ártira legyen. — Kapható minden csemege-kereskedésben, kávéházakban stb.
Főképviselet Ausztria-Magyarország számára:
SCARANO F.
Bécs, VII., Zollergasse Nr. 35.

KWIZDA FER. JÁNOS,
osztr. csász. és kir. és román kir. udv. szállító, körületi gyógyszerész Kornebuurgban, Bécs mellett.
Evek hosszú során át jónak bizonyult, fájdalom csillapító házi szer, a **köszvény-, osz- és ideg-bajoknál**
Kérik a védjegyre ügyelni s határozottan **KWIZDA-féle köszvény-folyadékot kérnél.** — Kapható valamennyi gyógyszerárban. — Főraktárhelyiség Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapest, király-utca 12. sz.

Úsz, köszvény, tagszaggatás, fejfájás, csipőfájdalom, hátfájdalom stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-féle **Horgony-Pain-Expeller.**
Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-enyhítő szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kr. és 70 kr.-ért. Minthogy utazások léteznek, emnélfogva mindig határozottan **„Horgony-Pain-Expeller”** kérendő.

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam.
Kir. szab. Svédhonra. 4780
Már magában véve az az növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megfuruk, emberemlékeztől óta mint a legkínosabb szedítő szer volt ismeretes, ha azonban az az nedv a szektor nyer ugyanazon csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérre és gyöngyöddé válik. Ezen balzsam kisimítja az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifja arczszövet, kikemélt fejtörést, gyöngyösdéget és üdéséget kölcsönöz; a leg-érdekesebb idő átt elavóítja a szepőt, matfolát, anyajegyeket, orrvérzést, bőrtájt a bőr minden más egyéb tisztálanságot. Ára egy korsónak, használati utasissal együtt, 1 frt 50 kr.
Dr. Lengiel orvosi BENZOE-SZAPPANA a legalkalmasabb bőrpoló szappan, mely a bőrt gyöngyöddé s finomra teszi a hirtve van a gyűrűzésnek hatást elmondítani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerárban.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer, Budapest, király-utca 12. — Aradon: Ring S. gyógyszerésznél.

A legjobbznak bizonyult fogszerék.
KWIZDA-féle Alveolar-fogcseppek. Ára egy palackznak 50 kr.
ALVEOLAR-SZÁJVIZ. Ára egy palackznak 40 kr.
Alveolar-fogpásztá. Ára egy szelenczének 70 kr.
Főraktárhelyiség Magyarország számára Budapest, **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer. néf. király-utca 12

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.
Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Flók-raktár: **VI. külső váczí-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.**
Gőz- és járgány-cséplőkészületek, mélyítő és egytetemes acél-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle **számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,** egyvasu ekék, talajmívelő eszközök, valamint **„HALADÁS”** sorbavető gépek, Schlick-féle szab. **„HALADÁS”** sorbavető gépek, Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai hűvösítő és marógépek, aratógépek és fűkaszó gépek, szállító mező vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

VÉGHLESI
VERA FORRÁS
Hazánk legtisztább, leg-olesőbb és legjobb szíves, savdus, égvényes savanyuvíz. Véghles-Szalattán, Zólyomn. mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban: **Erzsébet-kört 56. szám alatt,** továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben! Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

FIGYELMEZTETÉS! Okadokunk utazásoktól, mert csak az csipők és csizmek készülték jó munkája által az immár híressé vált budapesti első csipőgyárban, „az arany csizmához” **SCHWARZ JÓZSEF FIÁNÁL** Budapest, Károly-kört, Károly-laktanya, 4786
melyeknek talpa a gyár-bélyeggel van. A budapesti első csipőgyár a legelső iparvállalat, mely a lent felsorolt barmatolás olcsó árakban az yon tartós csipőket készít. — Férfi csipők 1 frt 20 krtól 5 frt, női csipők 1 frtől 4 frt, 5 frt. — Iszonyú és gyermekcsipők 40 krtól 3 frt. — Ezekben kívül minden fajta csipő és csizma nagyon olcsón. Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek. — Még nem felöltözték bárkikor kétségbeesetté válnak be. Vidéki és már-már kitértül megrendelések helyi ismeretesen eszközöltetnek.

50 év óta sikerrel használta! Szeplőket és májfoltokat, valamint bőrtisztálanságokat eltávolít biztosan az **Eszéki Spitzer Kenőcs** és az **eszéki Salvator szappan**
Valódi minőségben csak a **VÉDJEJY. 4707**

DIENES J. C.-féle gyógyszerárban **Eszéken, felsőváros.**
1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.
1 üveg „ mosdóvíz 40 kr.
1 darab Salvator szappan 50 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.
Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha feüti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kéri a t. cz. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kérnél és elfogadni.

Főraktár Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF** úrnál Király-utca 12.

Koller Károly utólagi fényképe után.

I. FERENCZ JÓZSEF MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA.

Koller Károly utólagi fényképe után.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ.

25. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, JUNIUS 19.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre — 6 •
 Csepén a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
 fél évre — 4 •
 Csepén a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
 Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.
 fél évre — 2.50

A KORONÁZÁS EMLÉKÜNNEPE.

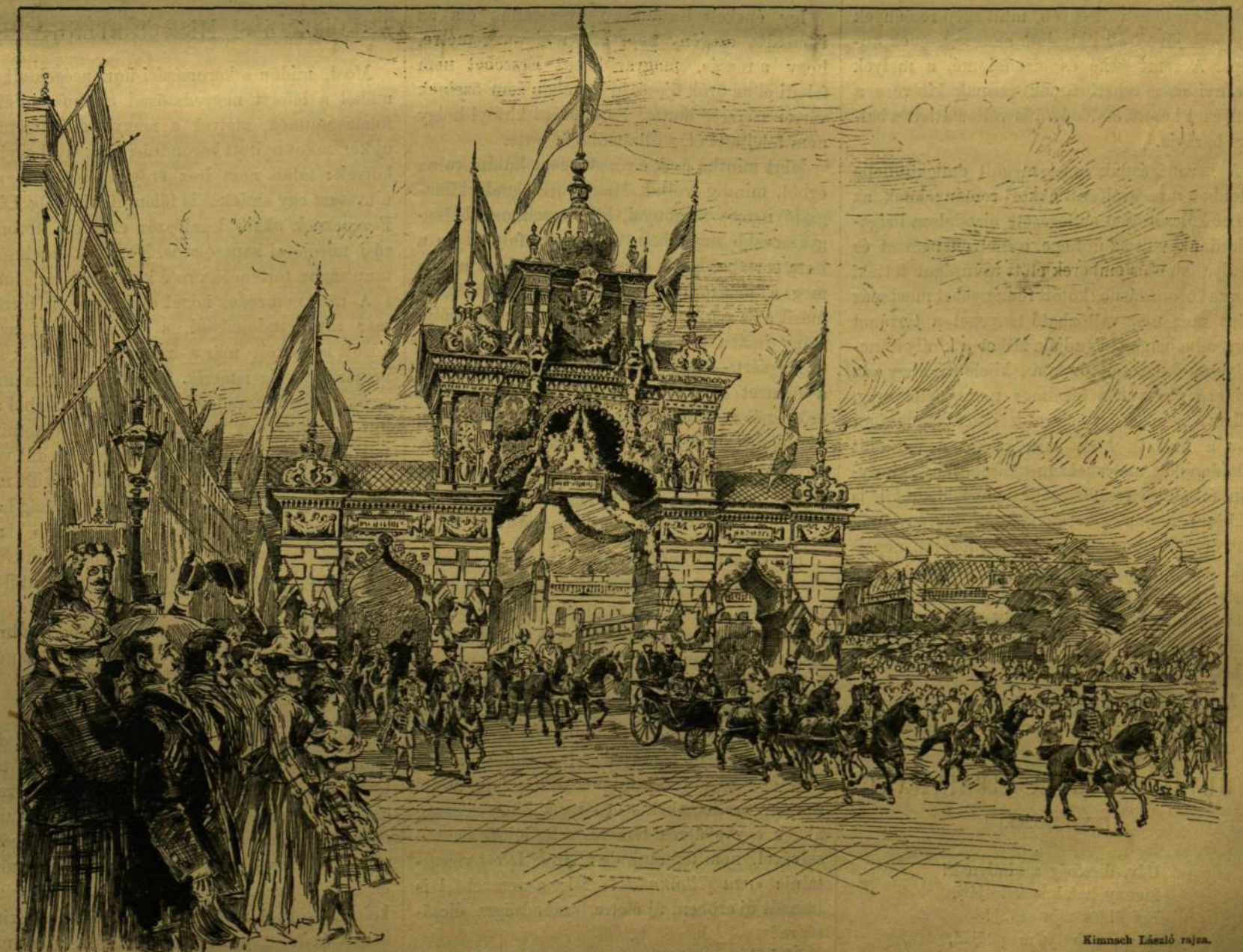
LEZAJLOTTAK az ünnepélyek, melyekkel a magyar nemzet királya megkoronáztatásának huszonöt éves jubileumát megülte. Fényes, ragyogó, káprázatos jelenetek változatos képeivel vala teljes az az öt nap, melyre az ünnepi szertartások rendje kiterjedett. Világi fény és egyházi pompa, főurak pazar fényű, a népek egyszerűségében is megható s közvetlenségével elragadó szeretetnyilvánu-

lása párosult arra, hogy e napok emlékeztét feledhetlenné, maradandóvá tegye s a ki csak egy részének is tanuja volt, nem fogja elfeledni soha, s azzal a benső meggyőződéssel fog gondolni reá, hogy így, a mint most külső jelekben is bebizonyítá, igaz hálával eltölt keblü nemzet szerethet egy olyan királyt, a ki ezt a szeretetet igazán megérdemelte és azt meg is érti. Mert tény, hogy a minék a főváros ez öt nap színhelye, az egybesereglett óriás közönség szemtanuja volt, csak a szeretet, a benső ragaszkodás állit-

hatja elő, — a pénz, bármely összegekben erre egymagában nem volna elegendő gazdag, a hatalom, bármely korlátlanágában, nem volna eléggé hatalmas.

Mégis mi ez a fény, mi ez a ragyogás annak a szellemnek a fényéhez képest, mely ez ünnepélyeken elárad, a lényeghez képest, mely a külső formáknak belső tartalmat ad!

Egy, erőhatalmi eszközökkel csak elnyomhatott, de soha meg nem hódíthatott nemzet, önként, szívből, örömmel vitte most a trón elé

A KORONÁZÁS EMLÉKÜNNEPE. — KIRÁLY Ő FELSÉGE FOGATA A TERÉZ-KÖRÜTI DIADALKAPUNÁL.

Kinnock László rajza.